

GOSPODARSKI VESTNIK

GLASILO ZADRUŽNE
ZVEZE V TRSTU

Št. 12.

V Gorici, dne 1. decembra 1926 - Gorizia, 1 dicembre 1926.

Leto IV.

Izhaja mesečno. - Naročnina 10
lir letno. - Posamezna številka
po 1 lro. - Esce ogni mese.

Izdaja:
ZADRUŽNA ZVEZA V TRSTU

Uredništvo in uprava se naha-
jata v Gorici, via S. Giovanni 6./I.
na dvorišču.

Vsebina 12. številke 1926.

Janko Furlan: Knjiga	229	F. G.: Sejalni stroj (s sliko)	245
ZADRUŽNISTVO:		—r—n: Sadna mezga in marmelada	246
Zadružna zveza: Podpisovanje liktorskega posojila	230	VRTNARSTVO IN CVETLIČARSTVO:	
ZIVINOREJA:		Ivan Pertol: Še en način zatiranja polžev na vrtu	246
***: Bikorejcem!	231	DAVKI IN PRISTOJBINE:	
Idrijski krajevni živinorejski odbor: O vde- čecikasti hribovski goveji pasmi v Idrijskem okraju	231	France Gorkič: Pristojbinski nadomestek — Tassa di mano morta	247
Dr. J. G.: Prva pomoč v hlevu (konec)	233	GOSPODARSKI KOLEDAR:	
F. G.: Razstava bikeev in žrebet v Koba- ridu in Tolminu	234	December	248
—r—n: Činitelji zdravja v kunčereji	235	VPRAŠANJA IN ODGOVORI:	
MLEKARSTVO:		88. Kako bi pospešil kalenje semena vrtnice?	249
Ing. Anton Podgornik: Ustroj mlačnega pos- nemalnika (z dvema slikama)	236	89. Kako ozdraviti biku otekline na stegnu?	250
ČEBELARSTVO:		90. Kako bi odpravil trakuljo pri psu?	250
Janko Vodopivec: O kihanju voska	238	91. Kako odpravim težko molžnjo pri kravi?	250
SADJARSTVO:		92. Ali je krava s kužnim katarjem na spolovilu še sposobna za plemo?	250
Just Ušaj: O napravi novodobnih sadov- njakov (konec)	240	93. Kedaj naj režem prasičke?	250
—r—n: Konserviranje sadja	242	94. Kolikokrat naj pokladam domačim zaj- cem?	250
VINOGRADNISTVO:		95. Kakšna je redilna vrednost jajčjih lu- pin za krmo?	250
Dr. Peter Vallig: Letošnji vinski pridelek na Goriškem	242	96. Ali se mi more zabraniti stara služ- nostna pravica?	251
POLJEDELSTVO:		TRŽNE CENE:	251
Ing. Andrej Čok: O umetnih gnojilih (konec)	243	GOSPODARSKI DROBIZ:	251
		Ob zaključku	252

Zavarovalnici „LE NORD“ in „ROYAL EXCHANGE“

sla najgotovješi zavarovalnici proti požaru, streli,
in vsem drugim nezgodam.

Zastopstvo za GORIŠKO in bivšo KRANJSKO ima
HROVATIN KSIST

v GORICI, Viale XXIV Maggio št. 11 - prej ul. Treh kraljev.
Zavarovanje proti nezgodam delavcev na delu.

DREVESNICA BRATA ŠIRCA - DUTOVLJE

na Krasu (prov. di Trieste)

ima na prodaj cepljeno sadno drevje, nizko in visoko deblato od 50 cm do 2.50 m visokosti, zdravo ter strogo sortirano, najboljše vrste hrušk, jablan, breskev, češenj in višenj itd.

Cena zmerna!

Postrežba točna!

Vinogradniki in kmetovalci pozor!

Tvrška „VINOAGRARIA“ v GORICI, Piazza della Vittoria (Travnik) št. 4.
prodaja

najboljše škarje za sadje in trte, garantirane znamke „Kunde“ in „Butter“, ščetke iz jeklene žice za drevje, „Antiparassit“, lep proti pedicu, jeklene grablje za vrt in hlev „original Adler“, nadalje vse kletarske, čebelarke in druge kmetijske potrebščine itd.

POSEBNOST: švedski posnemalniki za mlekarne in posestnike, odlične kakovosti z 10 letnim jamstvom.

Lastnik: **Just Ušaj**, agronom.

KMEČKA BANKA

registrirana zadruga z omejeno zavezo

V GORICI, PIAZZA DE AMICIS
(prej Koren) štev. 12.

sprejema hranilne vloge ter jih obrestuje po 5%, večje in na daljšo odpoved vezane vloge, po dogovoru. Dovoljuje posojila na vknjižbo in poroštvo pod ugodnimi pogoji.

TRŽAŠKA POSOJILNICA IN HRANILNICA

registrirana zadruga z omejenim poroštvom
uraduje v lastni hiši ul. Torrebianca 19/I.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje po 40%, večje in stalne vloge po dogovoru. Sprejema „dinarje“ na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru. Davek od vlog plača zavod sam. - Daje posojila na vknjižbe, menice, zastave in osebne kredite. Obrestna mera po dogovoru. Na razpolago varnostne celice. Uradne ure za stranke od 8¹/₂ do 13 in od 16 do 18. Ob nedeljah je urad zaprt. Št. telef. 25-67.

Kmetje!

Tržaška kmetijska družba v Trstu.
Via Torre bianca 19 ima v zalogi vse kmetijske potrebščine.

Kmetijsko društvo v Gorici, Via Carducci 6, drugo dvorišče, ima v zalogi vse kmetijske potrebščine.

Naš zobozdravnik,

specijalist za bolezni v ustih in na zobeh

M.U. dr. Lojz Kraigher

z nemškim zobozdravniškim izpitom za zobozdravniška in zobotehniška dela

v GORICI, na Travniku št. 20. I nadstropje

GOSPODARSKI VESTNIK

Št. 12.

V Gorici, dne 1. decembra 1926.

Leto IV.

Izhaja enkrat na mesec. Stane letno

10 ltr. — Posamezna številka 1 ltr.

Uredništvo in uprava v Gorici, Via S.

::: Giovanni šte. 6., I. nadstr. :::

== Ponatis je dovoljen le s popolno navedbo vira. ==

Janko Furlan:

KNJIGA.

Tudi temu naslovu moramo posvetiti ono spoštovanje, ki je zasluži. Ali da se že v pričetku in naravnost izrazim: tudi ti, ratar, se moraš zavedati velikih vrednosti, ki ti jih nudi knjiga. Morda me boš zavrnil, da je ta odveč in nepotrebna, da imaš družih vsakdanjih skrbi, da nimaš časa in enako. Mogoče je to deloma resnica, a kljub temu vztrajam pri trditvi, da je taka in slična opravičba neutemeljena.

Resnica je, da je že samo življenje dobra knjiga, da nas ta dovolj uči, a upoštevati je treba, da jih je jako malo, ki znajo življenje pravilno oceniti in izluščiti iz njega dobro in slabo.

Ta knjiga ni za vsakogar in nam ne zadošča. Boljša od te je ona knjiga, ki je vsem na razpolago; je to velika knjiga prirode, narave ali stvarstva. Iz nje čitamo vsi, semkaj pišemo vsi in tudi ti, ratar. Pišeš s svojimi znojnimi udarci in na način, da ji puščaš za seboj manjše ali večje sledi. Tvoji uspehi ne ostanejo neopaženi; ne izgubijo se, marveč usvojiš jih tvoj sin, tvoja hči, sosed itd., prelijejo se iz pokolenja v pokolenje.

Smo torej podobni posodi, iz katere zajema mlajši rod. Čim boljša tvarina je v tej posodi, tem več naraščaj dobi, ali čim več imamo, tem več damo. A svoje sposobnosti smo morali od nekoga, neke in nekdej sprejemati; morali smo se učiti, vaditi ali nekje kaj videti ali slišati. Nekaj smo sprejemali z živo besedo ali pa s knjigo.

Dobro, kjer so razumne, pametne, sposobne in izkušene osebe, ki vedo učiti in svetovati bodisi z besedo ali z

zgledom. Te so dobra knjiga, katere žive besede in zgledi nas spodbujajo, bodre in učé. A takih mož je po deželi malo.

Pa ni nikdar prostega časa? Le izpovejmo se odkrito! Koliko ur, dni, tednov gre v večnost z brezdeljem, z brezplodnim premlevanjem vsakdanjosti, ki prične in konča vedno tam!

In koliko čujemo o dolgočasu! V prostih urah ne vemo, kam in kako. Kam naj bi o praznikih? Vsled dolgočasia končamo najčešče v gostilni. Vsakdo naj pretehta, kaj in koliko je tu pridobil!

»Da bi tudi jaz toliko znal«. Taka je morda naša skrivna želja, ko čujemo besedo naučenih in pametnih mož. Saj je tudi res: človek bi rad mnogo znal. A za to sla le dva leka: ali občevanje z razumniki, naobraženci ali občevanje s — knjigo.

Imej v posodi vodo in prelivaj jo v druge posode, slednjič boš imel v njej vedno manj in vedno slabšo vodo. Tako je z nami. Če nimamo nikogar, ki bi posedoval več kot mi, se ne moremo spopolniti. V tem slučaju sežemo po knjigi. Če se čutimo ž njo preveč osamljeni, čitajmo jo v družbi: v dveh, treh. V nekaj dneh nam bo knjiga živa potreba.

Zavedati pa se tudi moramo, da ni pisatelj spisal knjige za se, se trudil in posvetil dolga leta razmišljanju, raziskovanjem, poskušnjam itd. le, da prežene dolg čas. Vsaka dobra knjiga je narekovana po gotovem nagnenju in ljubezni. Zajemaj iz nje, da boš tudi ti dajal in spopolnjeval!

Zakaj bi se končno ne okoristil tudi ti z dobrinami, ki so namenjena ravno

tebi. Mislim knjige, pisane za tvoj poklic, za tvojo stroko, o kateri obravnava kmetijsko-strokovno čtivo. Vzemi za enkrat v roko vsaj to, kar je v najtesnejši zvezi s tvojim opravilom! Dosti boš pridobil in nato uporabil na svojem kmetijskem o-
bratu.

Posebno mladini veljajo besede, ki sem jih slišal od razumnega kmetovalca: Za svoj skromni napredek se moram zahvaliti knjigam, ki jih vedno bolj cenim. Knjiga je moj najboljši učitelj, družabnik, uči me v hlevu, na polju in v sadovnjaku«.

Zadružništvo.

Zadružna zveza:

PODPISOVANJE LIKTORSKEGA POSOJILA.

Zadružna zveza v Trstu je razposlala svojim članicam sledeči poziv:

V stremljenju, da se konsolidira notranji državni dolg in da se pripomore liri do njene prave veljave, je razpisala državna vlada liktorsko posojilo. Važnost tega posojila za narodno gospodarstvo je očitna. Zato je dolžnost vseh naših zadrug, da po svojih močeh in v okviru razpoložljivih sredstev podpisujejo to posojilo.

Zadružna zveza v Trstu sprejema in izvršuje v sporazumu z Istituto Nazionale per la Cooperazione v Trstu naročila svojih članic za podpisovanje.

Zato pozivamo vse naše zadruge, da podpišejo liktorsko posojilo potem Zadružne zveze v Trstu.

One zadruge pa, ki bi vsled krajevnih razmer hoteli podpisati posojilo v svojem domačem kraju, naj nam takoj naznanijo znesek, ki ga podpišejo.

* * *

Za podpisovanje posojila veljajo naslednje določbe:

Čl. 1. Od 18. novembra 1926. do 18. januarja 1927. je odprto pri zavodu Banca d'Italia in pri drugih zavodih in uradih, ki bodo pozneje označeni, javno podpisovanje za državno konsolidirano posojilo z obrestovanjem po 5%, katero je bilo dovoljeno s kr. ukaznim zakonom od 6. novembra 1826, št. 1831.

Čl. 2. Podpisovanje se vrši po ceni, ki je določena v čl. 4. omenjenega odloka-zakona, t. j. po 87.50 za vsakih 100 lir imenske glavnice z obrestovanjem od 1. januarja 1927. dalje.

Čl. 3. Javno podpisovanje se otvori 18. novembra 1926. na ozemlju države, v kolonijah, ob Sredozemskem morju in na italijanski zemlji v Egejskem morju. Podpisovanje traja do 18. januarja 1927. V Eritreji in Somaliji pa do 31. marca 1927.

Čl. 4. Italijani v inozemstvu se lahko udeležijo posojila s tem, da vplačajo ves znesek vrednotnic, ki jih mislijo kupiti, to je po emisijski ceni 87.50 za vsakih 100 lir imenske glavnice, pri zavodih in tvrdkah, ki se še določijo, in sicer: a) do 18. januarja 1927. tisti, ki živijo v Evropi in v deželah ob Sredozemskem morju; b) do 31. marca 1927. tisti, ki živijo v ostalih deželah.

Čl. 5. Podpisniki dobijo začasna poimenska potrdila s podpisom, overovljenim od javnega uradnika, katere potrdila se zamenjajo za prizivne vrednotnice, čim bodo te gotove. Če kdo potrdilo zgubi, se bo postopalo po določbah kr. odloka od 8. junija 1913, št. 700.

Čl. 6. Banca d'Italia sme sprejemati vplačila tudi v zlatu po uradni povprečni ceni, ki je določena za oni dan, ko se izvrši vplačilo. Podpisniki bodo lahko vplačali — razen z gotovino — tudi s kuponi konsolidiranih državnih dolgov, ki dospejo 1. januarja 1927., kateri kuponi se bodo sprejemali kot gotovina. Sprejemale se bodo tudi obveznice od plačljivih javnih dolgov, ki so bile izžrebane in postanejo izplačljive 1. januarja 1927.

Čl. 7. Podpisnikom se priznajo obresti po 6% na leto za one svote, ki jih vplačajo še v letu 1926, in sicer od dneva vplačila do 31. decembra 1926.

Čl. 8. Podpisnikom imenske glavni-ce nad 1000 lir je dovoljeno, da vplača-jo podpisane svote na obroke, in sicer tako, da vplačajo 35 lir za vsakih 100 ob podpisu, 30 lir 15. aprila 1927. in 22.50 lir 30. junija 1927. Od vplačil, ki se izvršijo po 1. januarja 1927, so podpisniki dolžni obresti po 5% na leto od 1. januarja do dneva, ko se izvrši vplačilo. Te obresti se bodo računale od odgovarjajoče svote imenske glavni-ce, in sicer za prvi obrok od 40 lir, za drugi od 35 in za tretji od 25 lir. Podpisniki lahko plačajo naprej, v celoti ali deloma, v vsaki dobi, toda pod pogojem, da vplačajo po cete obroke. V tem slučaju se bodo računale omenjene obresti od 1. januarja do dne-va, ko je bilo izvršeno vplačilo.

Čl. 9. Pri podpisovanju na obroke in sicer v slučaju zamud preko določenih dob, bodo morali podpisniki plačati tu-di zamudne obresti po 7%. Ako traja za-

muda nad dva meseca, se dotične ob-veznice vnovčijo čim ugodneje na račun in odgovornost zamudnikov.

Čl. 10. Pobornice o vplačilih, za-časna potrdila, prave vrednotnice, ogla-si v listih, revijah, kašipotihi, koledarjih itd., kjer se bo občinstvo obveščalo o posojilu in pogojih, so prosti kolkovne, registrske in vsake druge pristojbine. Glede razglasov, ki se bodo pilepljali v goriomenjeno svrhu, se bodo uporabljale določbe, ki veljajo za oblastvene razglase in volitvene proglase.

Čl. 11. Znesek, ki bo odgovarjal od-danim vrednotnicam, se bo vpisal v pro-račun v poglavje o dohodkih, uvedeno v smislu določb čl. 1. kr. odloka od 10. novembra 1926, št. 1869., s tem, da se čim prej vplača zavodu Banca d'Italia za svrhe, ki so označene v čl. 4. kr. od-loka od 6. novembra 1926., št. 1831.

Živinoreja.

BIKOREJCEM!

Opozarjamo ponovno vse bikorejce na nove predpise o spuščevalnicah bi-kov. Predpisi so precej strogi. A ne le to. Začeli so se izvajati z vso strogostjo. Iz poklicanih virov nam je znano, da je zopet bilo v zadnjem času napravljenih več ovadb radi kršenja zakonskih pred-pisov o spuščevalnicah bikov. Posebno v kanalskem okraju in na čepovski planoti je več takih slučajev. Sledile bo-do brez dvoma globe, od katerih naj-nižja je 500 lir.

Bikorejci! Vse zaletavanje v posa-mezne osebe ne pomagaj! Držite se predpisov. Naš list je o tem obširno po-ročal.

—::—

Idrijski krajevni živinorejski odbor:

O RDEČECIKASTI HRIBOVSKI GOVEJI
PASMI V IDRIJSKEM OKRAJU.

V Edinosti z dne 26. oktobra in 24. novembra 1926 pod naslovom »K pro-blemu vpeljave belanske goveje pasme

v idrijski živinorejski okraj« in »O mleč-nosti krav belanske pasme« priobčena dopisa nam dokazujeta, da ne pozna pi-sec ne zakona z dne 21. junija 1926, št. 1162 in tozadavnega pravilnika o spu-ščevalnicah bikov, ne naloge krajevnih živinorejskih odborov, ne krajevnih raz-mer v našem hribovskem živinorejskem okrožju, še manj pa onih na Koroškem.

Ako bi bil pisec pazljivo čital naše strokovne liste, bi moral vedeti, da je glavna zapoved novega, za celo državo veljavnega zakona o spuščevalnicah bi-kov ta, da se smejo krave in junice pri-puščati le pri takih bikih, ki so od po-sebne komisije potrjeni za plemenitev, ter da obsega pravilnik k temu zakonu — razen drugih važnih določb — tudi to, da se smejo uporabljati v našem hri-bovskem živinorejskem okrožju za javno ali zasebno spuščanje le biki rdeče ci-kaste hribovske oziroma belanske pas-me. Ne zakon in ne pravilnik k temu za-konu pa ne vsebujeta določil, ki bi odre-jale, da morajo živinorejci tega okrožja nadomestiti svoje lahke domače kravice

z težjimi rdečecikastimi. Zato tudi niso člani odbora nikdar vsiljevali živinorejcem težkih belanskih (koroških) krav, kakor trdi g. dopisnik, kateremu bi moralo biti znano, da vodi akcijo za izboljšanje naše živinoreje pokrajinska živinorejska komisija ter da so krajevni živinorejski odbori le izvršilni organi te komisije.

Pri določitvi rdečecikaste pasme za naše hribovsko živinorejsko okrožje so pa bila pokrajinski živinorejski komisiji merodajna načela, ki se opirajo na geološke in podnebne razmere tega okrožja. Ker ni dobili štirikrat potenciranim kozlom podobnih bikov, kakoršnih si želi cerkljanski dopisnik, se je pač morala odločiti pokr. živ. komisija za ono pasmo, ki živi v približno enakih krajevnih in podnebnih razmerah, kakor naša domača goveja živina in ki ji je najbolj sorodna. Ta sklep ni bil napravljen kar tako na slepo, temveč je bil plod dolgih in resnih proučevanj, kakor je razvidno iz razprave, ki jo je priobčil živinorejski nadzornik g. M. Klavžar v oktobrski oziroma novembrski številki »Gospodarskega vestnika«.

Dopisnik trdi, da je rdečecikasta hribovska pasma za idrijski okraj pretežka, premalo mlečna, da slabo izkorišča zaužito krmo, ter da je mleko krav te pasme premalo tolsto. Te svoje trditve pa opira na izid primerjevalnih poskusov, ki so se napravili pred 20 leti na kmetijski razstavi v Celovcu med kravami belanske in labodske pasme.

Zakaj pa niso Korošci na podlagi izida teh poskusov opustili belansko pasmo in se niso takoj lotili razširjenja labodske pasme? Ali meni dopisnik, da imajo Korošci glave v mehu, kakor to očita članom odbora. Ne, ne, veleučeni g. dopisnik! Korošci nimajo glav v mehu in zato tudi niso opustili belanske pasme, marveč so kot razumni živinorejci začeli takoj strogo izvajati zakon o spuščevalnicah bikov, ki je približno enak našemu, so odbirali za rejo teleta najboljših in najlepših mlečnih krav, ki so jih plemenili z najboljšimi biki, so teleta pravilno vzrejali, svojo živino dobro o-

skrbovali, ustanovili živinorejske zadruge za mlečno nadzorstvo in so na ta način svojo živino v razmeroma kratkem času vsestransko izboljšali. Že leta 1913 je bilo priznanih govedu belanske pasme iz zadružnega okoliša kmetijske zadruge v Pusarnicah na razstavi živine na Dunaju, razen glavnega odlikovanja, še več prvih daril. Tudi na premovanju živine v Žireh, katero je priredil pred vojno kranjski deželni odbor, je dobila prvo darilo krava belanske pasme, last pok. g. Andreja Žaklja z Ledin št. 2 (18 l mleka). Enako je bilo priznано prvo darilo za bika belanskemu plemenjaku g. Maurserja iz Jarčje doline (Žiri), dasi je bilo na razstavi dokaj lepih glav živine simoldske pasme. Torej so že takrat sprevredeli merodajni činitelji, da je za naše kraje najprimernejša belanska pasma.

Tudi na lanski razstavi goveje živine, o priliki velesejma v Ljubljani, so bila goveda belanske pasme razstavljena v največjem številu in so tudi dobila največ daril.

Najbolj pa nam dokazuje izboljšanje belanske pasme razstava, ki je priredila prej omenjena koroška kmet. zadruga lansko jesen v Pusarnicah v belanski dolini, ki so se je udeležili tudi nekateri živinorejci iz idrijskega in cerkljanskega okraja. Na tej razstavi je ocenjevala obdarovalna komisija krave ne le po telesni lepoti, ampak tudi po mlečnosti. Med drugimi mlečnimi kravami smo videli tudi eno, ki je imela v letu 1924 6086 kg mleka 3.16% tolšče, iz česar sledi, da ni absurdno, ako ima belanska krava toliko mleka. Taka krava je bila last g. Antona Supersberga v Sachsenburgu; ena od ga bika od te krave ima g. Andrej Čerfer v Bukovskem vrhu, občina Cerkno.

Občudovali smo na tej razstavi tudi 11 mesecev starega cikastega bika vrstnega pokolenja, ki ga je društvo vinorejcev nakupilo za 17 milijon kron, v našem denarju približno 6000 in ki je bil namenjen za plemenitev najboljših, za pleme odbranih mlečnih krav.

O mlečnosti razstavljenih belanskih krav nam pričajo naslednja dejstva: 13 ml

boljših mlekaric je dalo v letu 1923 50.360 kg mleka, povprečno vsaka 387⁵ s 3.53% tolšče. Ostalih 33 razstavljenih krav izkazuje od 2054 do 4438 kg mleka na leto.

O dobroti mleka naših tolminskih cik, ki so jih tolminski živinorejci vzgajali vsled mnogoletnega križanja svojih domačih krav s čistokrvnimi belanskimi biki, nam pričajo določevanja tolšče, ki jih je izvrševalo že v predvojnem času goriško kmetijsko kemično poskuševališče. V 37 vzorcih mleka iz volčanske mlekarne je določilo goriško kmetijsko kemično poskuševališče dne 18. maja 1914 sledeče odstotke tolšče: 3.9, 4.6, 3.4, 4.8, 4, 4.1, 3.2, 4.7, 4.2, 4.1, 3.8, 3.8, 5.3, 4.3, 3.8, 3.2, 3.4, 3.7, 3.5, 4, 4.2, 3.9, 5.1, 3.3, 3.7, 3.8, 3.9, 3.3, 3.7, 3.9, 4, 2.7, 3.1, 2.9, 3.1, 3.3, 3.4. Poprečna tolščoba teh 37 vzorcev je znašala torej 3.80%. O točnosti teh podatkov se more g. dopisnik vsak čas prepričati pri goriškem kmetijskem kemičnem poskuševališču.

Sicer pa je znano, da ne odvisi mlečnost samo od pasme, ampak v še večji meri od razumnega odbiranja za rejo namenjenih telet za plemo ter od dobre oskrbe in pravilnega krmljenja krav. Naši živinorejci grešijo veliko, ker zahtevajo vse od pasme, in polagajo le malo ali nič pažnje na jasli. Uvaževali bi morali, da dobro rejena živina stane, a mnogo več stane slabo rejena živina.

Dopisniku bo bržkone znano, da je uvažala v predvojnem času kranjska kmetijska družba v nekatere občine idrijskega okraja rdeče lisaste simodolske bike. Je li rdeče lisasta pasma manj težka, glede klaje manj izbirčna in bolj mlečna od rdeče cikaste hribovske? Krajevnemu živinorejskemu odboru gotovo ne bo prišlo na um, da bi zahteval od čekovniških, še manj pa od masorskih živinorejcev, naj si nabavijo težke bike. Pač pa si morajo tudi oni izboljšati svojo govejo živino s tem, da si nabavijo prav lahke, drugače pa telesno dobro ustvarjene, utrjene planinske cikaste bike, kakoršne smo videli dne 16. novembra 1926 na razstavi mladih bikov v Tolminu.

Glede skočnine moramo omeniti, da bi se morali bikorejci, ki si z velikimi žrtvami nabavijo dobre plemenske bika in ki jih oskrbujejo po predpisih živinorejske komisije, vsestransko podpirati in vzpodbujati. Ker pa pravilno držanje bika precej stane, bi morale podpirati vestnega bikorejca tudi občine in zlasti pa lastniki krav. Kdor varči pri skočnini, stiska v lastno škodo; na skočnini si prihrani morda nekoliko lir, pri teletu pa izgubi če lreba par stotakov.

Na nekatere druge netočnosti g. dopisnika pa mogoče kedaj pozneje, ako bomo vedeli, s kom imamo opravka. Človeku, ki je svoje stvari gotov, se ni treba skrivati za uredniški hrbet.

Naše živinorejce pa svarimo pred brezvestnimi hujšaki ter jim prav toplo priporočamo, naj se ravnaajo po navodilih naših strokovnjakov in po zakonskih določbah, ki so vse resno premišljene in stremijo vse po enem in istem cilju, to je po vsestranski povzdigi domače govedoreje.

—::—

Dr. G. J.:

PRVA POMOČ V HLEVLU.

(Konec.)

Za letošnje leto moram zaključiti vrsto svojih člankov. Pisal sem jih v dobri volji, da bi pomagal našemu živinorejcu, ki ima večkrat v svoji živini — rekel bi — skoro edini vir dohodkov. Pisal sem jih tudi z željo, da bi se živinorejci ravnali po navodilih, ki jih vsebujejo. Marsikatero bridko uro si bodo prihranili s tem.

Naj v zaključek navedem še, katere pripomočke bi moral imeti vsak živinorejec vedno doma. Ako ni mogoče enemu samemu, naj se jih združi več skupaj, ustanovijo naj si zavarovalnico za govejo živino, ki naj potem te pripomočke nabavi v dobrobit vseh članov.

Pripomočki živinorejca.

Med pripomočke, ki bi jih morali umni živinorejci imeti vedno na razpolago, smatram posebno sledeče kot nujno potrebne:

Orodje: a) Trokar za vbod v vamp; b) obvezo iz usnja, ki se rabi pri izstopu maternice; c) pripravo za izpiranje maternice z dolgo cevjo iz gumija (cev naj bo $1\frac{1}{2}$ do 2 m dolga; č) navadno brizgalko za klistiranje.

Zdravila: a) Steklenico amonjaka; b) raztopino železnega klorida proti krvavenju; c) karbolno olje; č) borovo kislino v prahu.

Ako so se ti pripomočki nabavili skupno ali pa jih ima v shrambi zavarovalnica goveje živine, mora veljati za vse brez izjeme pravilo, da naj se orodje in zdravila ne dajajo nikomur, ako nima pravice do njih, odnosno pri zavarovalnicah goveje živine, ako nima za to potrebnega dovoljenja predsednika ali drugega v to svrhu pooblaščenega člana zavarovalnice. Kdor noče priznati skupnosti, ko gre za nabavo orodja in zdravil, nima pravice, da se sklicuje na skupnost, ko je v sili in potrebi.

Seveda mora vsak, ki prevzame orodje, jamčiti za to, da je povrne celo in nepokvarjeno; odgovoren mora biti za katerokoli škodo. Po odrabi naj se orodje, še tisti dan, vrne onemu, ki ga ima vedno v oskrbi.

Zdravila naj bodo razdeljena v stekleničice, če so tekočine, in v zavojčke, ako so praški. Na vsaki stekleničici in na vsakem zavojčku mora biti točno označeno ime zdravila, koliko stane in kako se uporablja. Le tako je mogoče imeti red.

Ako pa ima sam živinorejec orodje in zdravila stalno doma, je pač to njegova last, ki je ni dolžan dajati nikomur na razpolago. V glavnem pa veljajo glede na red tudi zanj gorenje opombe.

* * *

Kenčam. Kmet, ki se z ljubeznijo bavi z živinorejo, jej posvečuje svojo skrb in stavi v njo toliko svojih upov in nad, naj hrani lepo zvezke Gospodarskega vestnika, ki je prinašal skozi celo leto navodila zanj. Naj jih pridno čita; čas, posvečen v to svrho, ne bo izgubljen.

F. G.:

RAZSTAVA BIKCEV IN ŽREBET V KOBARIDU IN TOLMINU.

Ti razstavi sta se vršili 15. in 16. novembra 1926. Namenjeni sta bili bikcem rdečecikaste hribovske (belanske) pasme in pa žrebetom kobariške pasme. Na splošno sti obe prireditvi pokazali, da je pričeta pot za prospeh živinoreje v gorenji soški dolini dobra in da je treba vstrajati na njej. Gorenja soška dolina mora postati važno središče za rejo in izvoz bikcev v celo okrožje rdečecikaste hribovske pasme in pa žrebet v Furlanijo.

Kljub najslabšim vremenskim razmeram je bilo prignanih v Kobarid 33 bikcev in 28 žrebet, v Tolminu pa 46 bikcev in 22 žrebet. Nagrad je bilo nakazanih skupno 7800 lir.

Ocenjevalna komisija je izrekla, da so bikci lepe oblike, sposobni za pleme. Nekateri bikci pa so nadkrilili vsako pričakovanje. Omembe vredni so posebno oni, ki so jih prignali živinorejci Medved Ivan z Livka, Strogar Ignacij iz Sužida in Bizjak Anton iz Podmelca. Ti bikci so nam dokaz, da bi mogla vztrajna in umna reja živinčet na Tolminskem roditi mnogo večjih uspehov, kakor so bili dosedanj. Možnost in podlaga za to ste dani v polni meri. Glavna vzroka, da živina v tem okrožju ni taka, kakor bi lahko bila, sla pač ta, da ta telela premalo časa sesajo in da je početno krmljenje nepravilno in nezadostno.

Glede na kakovost žrebet ni ocenjevalna komisija izrekla nikakih posebnih opazk. Poudarila pa je, da vpliva paša na planinah prav ugodno na žrebeta, ki postanejo radi tega bolj krepka, odpor na in rodovitna. Potrebno pa je, da se na planinah zgradijo za žrebeta staje; v katerih bi bila varna pred vremenskimi nepravilnostmi.

Nagrade v Kobaridu.

Za bikce pod 10 mesecev so dobili: II. nagrado Jakob Mašera z Livka v znesku 200 L; III. Franc Pontar iz Kobarida 100 L; III. Ivan Medved z Livka 100 L.

Za bikce od 10 do 14 mesecev: I. Ivan Medved z Livka 300 L; II. Ignacij Strgar iz Sužida 300 L; II. Polonica Gomilšček z Idrskega 200 L; II. Josip Falelič z Livka 200 L; II. Volarič Josip z Idrskega 200 L; III. Anton Falelič z Livka 100 L; III. Anton Sovdat iz Smasti 100 L; III. Ivan Matelič iz Kobarida 100 L.

Za bikce od 14 do 18 mesecev: I. Drešček Ivan z Livka 300 L; II. Albin Gomilšček iz Kobarida 200 L.

Za žrebela do enega leta: I. Jernej Kokošin iz Drežence 300 L; II. Anton Ivančič iz Drežence 200 L; III. Ivan Lavrenčič iz Kreda 100 L.

Za žrebela nad enim letom: I. Josip Skubin z Idrskega 300 L; II. Anton Volarič iz Sužida 200 L; III. Andrej Petrica z Idrskega 100 L.

Za žrebela od 2 do 3 let: I. Andrej Volarič z Mlinskega 300 L; II. Anton Kurinčič iz Magozda 200 L; III. Ivan Uršič z Mlinskega 100 L.

Nagrade v Tolminu.

Za bikce od 6 do 10 mesecev: III. Ivan Leban z Volarjev 100 L; III. Blaž Jug od Fonov 100 L; III. Anton Leban iz Zadzla 100 L; III. Josip Lipušček iz Zatoľmina 100 L.

Za bikce od 10 do 14 mesecev: I. Anton Bizjak iz Podmelca 300 L; Ivan Leban z Lubinja 200 L; II. Josip Leban od Sv. Lucije 200 L; III. Josip Šavli iz Zatoľmina 100 L; III. Andrej Vogrič s Slapa 100 L; III. Viktor Lapajna s Ponikev 100 L; III. Ivan Leban iz Zadzla 100 L; III. Ivan Klinkon iz Polubinja 100 L; III. Anton Kragelj iz Polubinja 100 L.

Za bikce od 14 do 18 mesecev: III. Ivan Manfreda iz Polubinja 100 L; III. Andrej Kavčič iz Lubinja 100 L.

Za žrebela pod enim letom: I. Ivan Leban iz Volarjev 300 L; II. Franc Pipa z Lubinja 200 L; III. Ivan Pipa z Volarjev 100 L.

Za žrebela nad enim letom: I. Ivan Kofol s Ponikev 300 L; III. Leopold Feragotti iz Tolmina 100 L; III. Andrej Benedejčič z Dolja 100 L.

Za žrebela od 2 do 3 let: I. Josip Manfreda iz Tolminskega Loma 300 L; II. Miha Kavčič iz Volarjev 200 L; III. Miha Luznik iz Lubinja 100 L.

—:—

—r—n:

ČINITELJI ZDRAVJA V KUNČEREJI.

Kakor mora paziti živinorejec pri govedoreji, konjereji, oziroma prasičereji, da se izpolnjujejo pogoji za uspešno napredovanje in donos živine, tako mora biti vesten tudi zajčar, da doseže uspehe pri domačih zajcih. Nekatere napake našega zajčarja sem že v par člankih omenil, obenem tudi, kako se te napake lahko odpravijo, ako hočemo priti na višjo stopnjo naprednega zajčarja.

Domači zajec zahteva poleg že v prejšnjih člankih navedenih pogojev tudi to: **snažnost, svetlobo in zrak.** Že na prvi pogled se vidi, da je domači zajec že sam po sebi snažna živalica. Navadno (vsaj starejši), puste odpadke v enem kotu, da ima drugod po kletki snažno in suho. Da to dosežemo, je treba kletko urediti tako, da bo imela dvojno dno. Spodnje dno naj bo prevlečeno z posmoljeno lepenko in nekoliko nagnjeno, da se scalnica sproti odteka. Zgornje dno pa naj bo zbito iz 6 cm širokih in do 1½ cm debelih lat. Te postavimo narazen kak cm. To dno naj bo premakljivo, da se lahko spodnje dobro osnaži. Na leto ie kletke dva- do trikrat pobeliti z redkim apnenim beležem, da jih razkužimo; s tem napravimo kletke tudi ličnejše.

Izvor svetlobe, seveda tudi toplote, je solnce. Že sami po sebi vidimo, da smo mračni, nekako čemerni postanemo, če je le par dni oblačno. Ravno tako ne-ako občuti tudi žival, če nima dovolj svetlobe. Ona nima tiste sile v sebi, ki je potrebna v življenju, kot ona žival, ki je na svetlem prostoru. Zato je treba skrbeti, da bodo imeli tudi domači zajci dovolj svetlobe, med tem ko toplote ne rabijo veliko, vsled svojega kožuha.

Ako pa mislimo živali pitati, potem jih je postaviti v tamen prostor, ker so v temi mirnejše ter vzamejo več nase kot na svetlem prostoru.

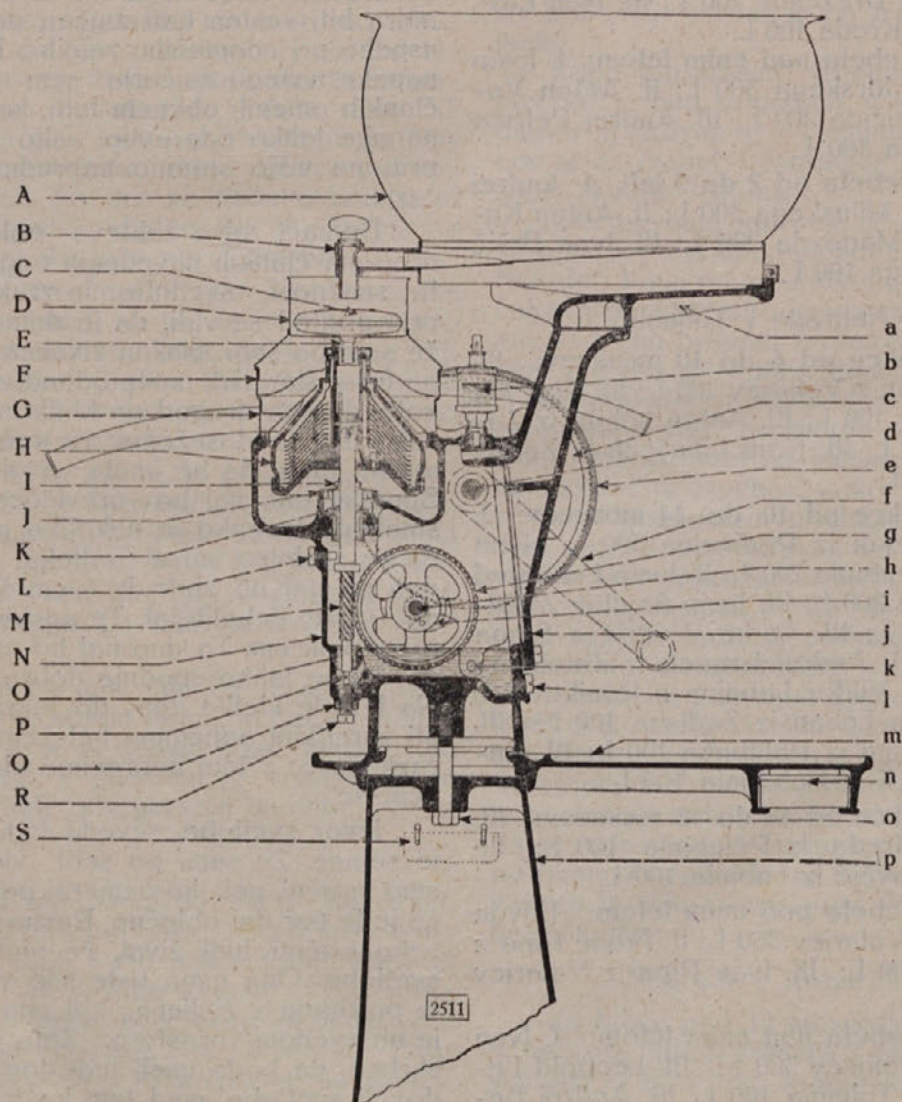
Ravno tako kot snažnost in svetloba je potreben čist svež zrak. Za to nam malo pomaga, ako imajo domači zajci

tamo snažnost in svetlobo, a so brez dobrega zraku. V slabem, zaduhlem, vlažnem zraku pojde z zajčerejo nazdol, ker v takem prostoru se razpase rada bolezen. Za to pa skrbimo za te čistilje zdravja v kunčereji, ki so tako po ceni in v obilnosti.

Mlekarstvo.

Ing. Anton Podgornik:

USTROJ MLECNEGA POSNEMALNIKA.

Slika 1. — Ročni posnemalnik Alfa Laval v prerezu, tip Kolibri, sestav 1924.

A posoda za mleko z odpiralom ali pipo;

B odpiralo (pipa) za dotok mleka;

C plavalni uravnavalec ali plavač;

D posoda za uravnavanje mlečnega dotoka;

E odločna cev posode za uravnavanje mlečnega dotoka;

F krožnik za smetano;

G krožnik za posneto mleko;

H boben;

I varovalni pokrov navpičnega bobnovega vretena;

J pokrov vratnega loža;

K vratni lož z zmeljo;

L zastavni vijak k navpičnemu bobnovemu vretenu;

M navpično bobново vreteno z brezkrainim vijakom;

N posnemalnikovo stojalo;

O spodnja pušica;

P kolejni klinček;

Q matica k kolejnemu vijaku;

R kolejni vijak;

S posodica za odtekajoče olje;

a stojalo za posodo;

b posodica za oljenje;

c zobato kolo;

d ročično vreteno;

e varnostni oklep zobatega kolesa;

f gonilna ročica;

g zavojito kolo;

h vreteno zavojitega kolesa;

i zastavni vložek;

j varnostni pokrov;

k odločna cev za olje;

l vijak za odtok olja;

m kovinasta plošča;

n škafli iz pločevine za založne dele;

o zvezni vijak za podstavek;

p podstavek;

Pri ročnem mlečnem posnemalniku tipa Alfa Laval, kakoršnega nam kaže v prerezu slika 1, razlikujemo gonilno kolesje, priprave za dotok mleka v boben, boben sam in priprave za odtok smetane in posnetega mleka iz posnemalnika.

—::—

Slika 2. — Deli posnemalnikovega bobna.

1. Gonilno kolesje. Ročni posnemalnik spravimo v tek, ako začnemo goniti ročico. Z ročico v zvezi je zobato kolo, iz katerega se prenaša gonilna sila po majhnem kolesu na zavojito kolo, ki vrti navpično bobново vreteno. Na tem vretenu sloni ali sedi prosto in se drži v ravnotežju boben, ki preide istočasno z vretenom v vrtenje. Pri vsakem obratu gonilne ročice se boben zavrti približno 150 krat. Tovarna določi, koliko obratov se mora napraviti z ročico vsako minuto, da posnemalnik pravilno deluje. Največkrat so ročni posnemalniki tako urejeni, da je treba napraviti z ročico 60 obratov v minuti. Potemtakem se zavrti boben v minuti okrog 9000 krat.

Vse kolesje in deloma tudi boben je zaprto v ohišje, ki je obenem posnemalnikovo stojalo in podstavek. Da se kolesje pri vodoravno na mesto postavljenem posnemalniku prehitro ne obrabi in lahko teče, ga je treba redno mazati

z oljem, ki ga v to svrhu pripravi izdelovalec sam. Ker je potrebno, da doteka olje po kapljicah k nekaterim delom tudi, ko je posnemalnik v polnem teku, je tu v ta namen posodica za oljenje (slika 1, b). Slabo mazan posnemalnik le težko teče ali pa tudi popolnoma odreče.

2. Priprave za dotok mleka v boben. Za posnemanje določeno mleko pride v posodo za mleko (slika 1, A), v katero je vdeleno zapiralo ali pipa (slika 1, B). Ko je posnemalnik v predpisanem teku, se zapiralo ali pipa odpre, na kar začne teči mleko v posodo za uravnavanje mlečnega dotoka (slika 1, D) in po odtočni cevi (slika 1, E) te-le dalje v boben. Ta posoda se imenuje zato posoda za uravnavanje mlečnega dotoka, ker se v njej res uravnava tok mleka v boben s pomočjo plavača (slika 1, C), ki je v njej. Plavač je tako napravljen, da ustavi nadaljnjo dotekanje mleka iz mlečne posode v hipu, ko je posoda za uravnavanje polna mleka in bi nadaljnji nepretrgani dotok lahko motil pravilno posnemanje v bobnu. V tega mora namreč dotekati mleko vedno enakomerno, torej ne preveč in ne premalo.

3. Boben in priprave za odtok smetane in posnetega mleka. Boben je najvažnejši in obenem tudi najdražji del mlečnega posnemalnika. V bobnu se celo mleko posnema ali loči v smetano in posneto mleko. Na sliki 1 vidimo boben v prerezu, slika 2 pa nam predločuje posamezne bobnove dele. Pri posnemanju doteka mleko po bobnovi srednji cevi (podaljšani del bobnovega dna slika 2, z) in razdeljevalcu (slika 2, u) pod Alfave skledice (slika 2, s, f) in pride na to v kvišku vodeče cevi Alfavih skledic. Iz

teh kvišku vodečih cevi se porazdeli mleko v tesne medprostore med posameznimi skledicami. Mleko se torej razdeli v številne tenke plasti in tamkaj se vrši posnemanje, ne da bi se moglo pomešati celo mleko s smetano in posnetim mlekom.

Tam tudi povzroči sredobežna sila, da se ločita smetana in posneto mleko. Smetana, ki je lažja od posnetega mleka teče proti notranjim robom skledic, posneto mleko pa, ki je težji od smetane pa proti zunanjim robom skledic ali proti notranji steni bobnovega pokrova (slika 2, q). Smetana se zbira med tremi rebri mlečnega razdeljevalca (slika 2, u), se dviga skozi rezo za smetano v vrat gornje Alfave skledice (slika 2, u) in odteka skozi vijak za urnavavo smetane, ki je vdelen v vrat gornje Alfave skledice, v krožnik za smetano (slika 1, F), odkoder se izteka po krožnikovi cevi v podloženo posodo za smetano.

Posneto mleko pa se dviga ob zunanjih robovih Alfavih skledic, preide med bobnovim pokrovom in gornjo Alfavo skledico k odprtini za odtok posnetega mleka ter se zliva v krožnik za posneto mleko in od tamkaj po krožnikovi cevi v posodo za posneto mleko.

Obenem s posnetim mlekom se ločijo od smetane tudi vse tuje primesi, posebno vsa nesnaga, blato itd. Vse te umazane dele potiska sredobežna sila tudi proti notranji steni bobnovega pokrova, kjer obležijo. Te nesnage se med posnemanjem včasih toliko nabere, da je treba s posnemanjem prenehati, jo odstraniti in nato šele nadaljevati s posnemanjem.

—:—

Čebelarstvo.

Janko Vodopivec:

O KUHANJU VOSKA.

Vosek je zadnji proizvod, ki ga dobiva skrben čebelar od svojih ljubljenk, vsled tega je tudi toliko bolj upoštevan.

Le žal, da malokdo spravlja vosek v promet v snažni obliki. Opaža se v tem

oziru pri malih in tudi pri večjih čebelarjih velika pomanjkljivost. Naslednji opis naj bo vsem nekako navodilo.

Prva skrb je, da spravljamo vsako trohico voščenih ostržkov in okrhkov vja in voščenih drobljancev na poseben, stalno odločen kraj. Da se nam ne zaredijo tako hitro satni ali voščeni

molji, moramo spravljene voščenine stisniti v kroglice, ki naj čakajo potem dneva, ko bomo kuhali vosek. Večji čebelarji morajo kuhali vosek po večkrat na leto, vsakokrat, ko imajo dovoljno množino voščenin. V slučaju, da se ti poduši panj na vožnji, ali kako drugače doma umre, treba je to satovje v kratkem času skuhati, da se ne usmrači z gnijočo zalego: To bi dalo vosku zopern duh.

Vosek se pa pridobiva iz satovja na različne načine: Najenostavnejši bi bil ta, da se skuhan satovje vlije v primerno vrečo, ki se potem postavi na poševno deščico, pa z okroglim drogom tare od zgor navzdol, da se steka tekoči vosek v vreče v spodaj podložen škaf. Prav dobra in preprosta stiskalnica bi bila taka le: Močna deska ali gredica, vodoravno položena, ima nad seboj enako desko, ki je na enem koncu zvezana s prvo in se z lahko sukajočim tečajem pregibljive navzgor in navzdol, to je odpi-ja, kedar se polaga med deski s kuhanim brozgo voščenin napolnjena vrečica. Zgornja deska se na to močno pritisne navzdol in v kratkem času izteče tekočina v podloženo posodo. Taka stiskalnica je zelo preprosta in poceni.

So pa tudi druge stiskalnice z vijaki, ki še bolj iztisnejo vosek; zahtevajo pa že bolj izurjenega rokodelca, in so dražje.

Naj podam takoj še glavne misli o kuhanju voska. Vreča bodi močna, iz debelega, redkega plalna. Pri stiskalnicah je neobhodno potrebna vreča iz dvojnate vrečevine (jaz rabim dvojnato najmočnejšo vrečevino), da zamore vzdržati silo pritiska. Kuhanje pa naj se vrši:

1) Najprimernejša posoda za kuhanje je kotlovinasta; ravno tako je dober vsak lonec ali kozica, da le ni preveč rušava. Vsaka posoda pa mora biti snažna in ne železna.

2) V posodo naj se vlije primerna množina vode, bolje več kot manj, da se ne prismodi brozga in vosek počrni. Voda bodi čista. Enako dobra je deževnica, ali pa studenčnica.

3) Glavno, na kar moramo paziti pri kuhanju, je, da ne sega plamen na posodo do onega mesta, kjer se nahaja vosek in satovje brez vode. Toraj kuhanje voska na odprtem ognjišču v kotlu ni pravo, ker tu se vosek prismodi in potemni, vsled česar zgubi mnogo na lepoti in vrednosti. V ta namen je najprimernejši štedilnik, ker tu ne more segati plamen čez nalito vodo do satovja. Prav je, da topimo le toliko satovja naenkrat, kolikor drži vreča, da se posoda vsakokrat popolnoma sprazni. Še primernejša je nalašč v to narejena priprava — parilnik, kjer se satovje takorekoč s paro topi. A to ne pride za nas čebelarje v poštev. Mi kuhamo na štedilniku. Pazili bomo, da se satovje dobro raztopi in razplavi. Po potrebi dostavljamo drobljancev, dokler se kotel primerno napolni.

Med kuhanjem mešamo z leseno kuhalnico, da se prepričamo, ali je vsa zmes že dobro raztopljena in razplavljena. Paziti pa moramo, da nam raztopina ne prekipi iz kolla.

Tako raztopljen vosek se nato vloži v vrečo, ki se potem dene v stiskalnico, in dobro stisne v podslavljeno posodo. V tej se na vrhu vode nakopiči plast sesirjenega voska, med katerim je še mnogo smeti in raznih drobljancev cvelnega prahu, kar je treba popolnoma izločiti. To dosežemo, ako postavimo v čist kotel zopet nekoliko vode. Ko se je pri ognju segrela, denemo primerno množino onega smelnega voska, da se raztopi in prične vreči, na kar se ta raztopina prelije skozi gosto sito v primerno posodo, v katero moramo pred vlivanjem voska vliči 1 do 2 l vrele vode, ker drugače bi se vosek na dnu pričel prehitro ohlajevati, in drobljanci bi ne imeli možnosti se ločiti iz voska. Na površju voska se naberejo pene, ki jih je treba s ceditlom posneti.

Ako hočemo imeti popolnoma čist vosek, moramo paziti, da se polagoma ohlaja. Ako bi pa posoda ne bila prvič dovolj polna, lahko dolijemo pozneje kuhanega voska, a treba je, da se prvi vosek še enkrat razgreje do vrelišča, ker

drugače bi prvo vlti, že ohlajeni vosek ne pustil nesnage iz pozneje prilitega na dno. Ta bi namreč ostala v plasteh voska. Ako pa je ves vosek vroč in se le polagoma ohlaja, tedaj se vsa ta nesnaga poniža pod vosek in obliči med voskom in vodo.

Ker se vosek v posodi le polagoma

strjuje, je treba pustiti nalito posodo popolnoma na miru vsaj 24 ur. Le ko smo gotovi, da je vosek popolnoma strjen, lahko odlijemo vodo in ga dvignemo iz posode. Na to se vosek opere in ostrže vse morebitne nesnage. In tako imamo popolnoma čist vosek, ki bo delal čast čebelarju.

Sadjarstvo.

Just Ušaj:

O NAPRAVI NOVODOBNIH SADOVNJAKOV.

(Konec.)

Nakup potrebnih drevesc.

Ko smo se z ozirom na gospodarske prilike in na kakovost zemljišča, odločili za to ali ono vrsto sadja, moramo misliti na nakup sadnih drevesc. Pri tem moramo pomniti sledeče: Najboljši čas za nakup sadnega drevja je kasna jesen, ker takrat razpolagajo drevesničarji s še neprebranim blagom. Spomladi pa, zlasti če kupujemo bolj kasno, drevesničarji mnogokrat nimajo več onih vrst, za katere smo se odločili. Drevesca kupujte le od zanesljivih in poštenih drevesničarjev, ki so drevesca pazljivo in strokovno pravilno vzgojili. Zlasti je paziti na to, da se drevesničar pri izberi cepičev ni oziral samo na pravilno vrsto, ampak da je upošteval rodovitnost doličnega drevesca, od katerega je cepiče rezal. To pa, žal, marsikateri drevesničarji dovoljno ne upoštevajo, ter režejo večkrat cepiče kar od mladih drevesc, ki še niso nikdar rodila. Ni čudno, da so potem taka drevesca nerodovita. Pri izberi drevesc se pa ne smemo nikakor ozirati le na vrsto in kakovost drevesca, ampak upoštevati moramo tudi podlago, na kateri je bilo drevesce cepljeno, ker od podlage zavisi v veliki meri trajnost, obsežnost in rodovitnost drevesa. V tem pogledu je pomniti sledeče: Drevesa, cepljena na svoji divjaki, torej hruška na hruški, jablana na jablani itd., trajajo mnogo let,

rastejo bolj bujno ter postanejo velika, a začnejo bolj kasno roditi. Drevesa pa, ki so bila cepljena na drugih podlagah, rastejo tem slabše in trajajo tem manj, čim manjša je sorodnost med podlago in cepičem. Roditi pa začnejo takoj v mladosti; velikokrat že v prvem letu po zasajenju. Obseg njih krone ostane majhen in zato taka drevesa bolj na gosto sadimo, kakor ona na divjaki. Ker je pa od gostosti saditve odvisno število potrebnih drevesc, si moramo že pred nakupom napraviti načrt za saditev.

Načrt za saditev.

Da nam bo mogoče napraviti pravičen načrt za saditev, moramo upoštevati sledeče: Najboljši način zasaditve je saditev drevesc v enakokratem trikotu. Pri tem načinu sajenja so drevesa v vseh smereh enako oddaljena in se medsebojno najmanj zasenčujejo. V praksi se to zasajenje izvrši najlažje tako-le: Na enem koncu zemljišča se potegne z vrvico osnovna črta. Na tej osnovni črti se določi mesto posameznim drevescom. Ta mesta se zaznamujejo s količi. Nato se vzame natančno dvakrat tako dolga vrvica, na sredi te vrvice se napravi znamenje, najbolje voz. Ko smo to storili, vzameta dva delavca na koncih v roke in postavita en konec vrvice k prvemu in drugi konec vrvice k drugemu količu. Tretji delavec pa prime vrvico pri vozlu, ki smo ga napravili na sredi, napne vrvico tako, da nastane med količema in vozlom enakokraki trikot. Na mestu, kjer je prišel voz, zabije nov količ v zemljo. Ko smo s tem meslo prvega drevesa v

drugi vrsti določili, napnemo vrstico v trikotu med drugim in tretjim količem. S tem določimo mesto, kjer bo stalo drugo drevo v drugi vrsti. Tudi to mesto zaznamujemo s količem. To delo nadaljujemo naprej, dokler nismo zaznamovali mest vsem drevesom na celim zemljišču. Razdalja med poedinimi drevesi pa bodi taka-le:

hruške na divjaki (debla 120–180 visoka) 10 m;

hruške na kučnji (v obliki grma, deblo 50 cm visoko) 5 m;

črešnje na divjaki (visoka, debela) 10 m;

črešnje na rešeljiki in višnje (v obliki grma) 5–6 m;

breskve na divjaki (v obliki grma) 4–5 m;

jablane na divjaki (visoka, debela) 10 m;

jablane na paradiževcu 4–5 m;

marelice na slivi 5 m;

češplje (v obliki grma) 5 m, visoko debelnate pa 6–8 m.

Marsikateremu se bodo zdele te razdalje prevelike, a temu ni tako, ker računati moramo s tem, da je v novih sadovnjakih, kjer se drevju vsakoletno gnoji in ki se pravilno oskrbujejo, rašča dreves mnogo večja in bujnejša, kakor v nasadih, kjer je drevje prepuščeno samo sebi.

Kar se tiče visokosti debla in oblike krone, moram opomniti, da je za sklenjene nasade, kjer se pod drevjem ne misli nič pridelovati, najprimernejše nizko grmičasto drevje s pol metra visokim deblom. Tako drevje je lahko oskrbovati, to je škropiti, obrezovati in tudi obiranje sadja je zelo olajšano. Nizko drevje obrodi tudi lepši sad in tudi vetru ni tako izpostavljeno, kakor visoko. One sadovnjake pa, v katerih hočemo zemljo izkoristiti tudi v druge svrhe, zasadimo z visokodebelnim drevjem, seveda moramo saditi drevje bolj narazen.

Način saditve.

Saditev je izvršiti jeseni ali pa tudi spomladi. Oba letna časa sta za saditev enako dobra. Pred saditvijo se morajo

drevesca primerno obrezati. To delo je izvršiti tako-le: Če drevesce se nima nobene prave krone, je skrajšati mlado debelce v visini, v kateri želimo imeti krone in sicer za visokodebelna drevesa v visočini 1 m in 80 cm, za nizkodebelna drevesca v obliki grma, pa v visokosti dobrega pol metra. Če pa drevesce ima že krono, in je ta na pravem mestu, skrajšamo tudi to in sicer tako, da obrežemo na kratko vse močnejše mladike, dočim skrajšamo le malo ali tudi nič vse šibke mladike. Mladiko – voditeljico, to je na sredi krone stoječo mladiko, pa pustimo najdaljšo. V slučaju, da krona ni na pravem mestu, to je ako stoji previsoko ali prenizko, odrežemo vse mladike in z debelcem ravnamo tako, kakor gori omenjeno. Mladik navadno pustimo le pet, ali tudi manj. Breskvam je najbolje pustiti samo tri mladike, katere je potrebno tudi skrajšati. Na ta način obrezano drevesce ne bo imelo veje voditeljice, ampak se bo razvijalo bolj v obliki kotla. Za drugo drevje, zlasti za hruške in jablane, ta oblika ni primerna, ker veje rade odkoljejo, posebno ob velikem snegu. Skrajšanje mladik se izvrši navadno za 2/3 dolžine. Ko smo krono skrajšali, skrajšamo nekoliko tudi korenike. Rez na korenikah bodi gladek. Končno je zelo priporočljivo, namakati korenike par dni pred zasaditvijo v vodi, kateri smo primešali nekaj kravjeka in ilovice. Na ta način pospešimo zelo primljenje dreves. Sadimo pa takole: Najpoprej napravimo jamico za saditev. V tem slučaju ni potrebno, da je jama velika in globoka, ker smo zemljo za sadovnjak tako in tako že prej celo prekopal. Ko smo jamico izkopal, zmrvimo dobro izkopano zemljo in ji pridajmo nekoliko komposta. Končno vsadimo v jamico drevesce in sicer le tako globoko, kakor je prej stalo v drevesnici. Po končani saditvi zgazimo zemljo okoli drevesca in, če sadimo spomladi, zalijemo drevescu. To je potrebno tudi tedaj, če je zemlja vlažna, ker namen temu zalivanju je, da se zemlja bolj prime korenika nov vsajenega drevesca. Kol pri nizkih drevescih ni potreben.

To bi bilo v glavnem vse, kar sem hotel povedati o napravi novodobnih sadovnjakov, ki po krajih, kjer je sadjarstvo razvito, dajejo tako velike prihode. Tudi pri nas bodo prihodi ravno tako veliki, kakor drugod, n. pr. v Massalombardo, če bomo sadovnjake pravilno napravili in če se ne bodo naši kmetovalci strašili dela, ne stroškov in ne gnoja, ki ga je v obilici potrebno rabiti.

—::—

—r—n.:

KONSERVIRANJE SADJA.

Konserviranje sadja spada tudi k delom sadjarja. S konserviranjem ohranimo sadje jako dolgo časa užitno, bodisi v naravnem stanju ali na kak drug način pripravljeno. Glavno pa je pri konserviranju, da preprečimo mikroorganizmom dostop, oziroma jim onemogočimo razvoj in škodljivo delovanje na predelanem odnosno svežem sadju.

Dandanes imamo nebroj načinov konserviranja sadja. Tako se napredni Amerikanci poslužujejo strojev, ki vz-

držujejo v sadni shrambi toploto okrog ničle (0°). Tako ohranjajo jabolka in hruške do enega leta, marelice in drugo podobno sadje pa le par tednov. Umljivo je, da ko pride sadje iz hrambe, se je mora takoj uporabiti, drugače se hitro pokvari. Torej z nizko temperaturo (že pod 45°C) se da sadje jako dolgo vzdržati v naravnem stanju, ker se škodljivci ne morejo razvijati. Ravno tako onemogočimo delovanje škodljivih organizmov pri visoki temperaturi, da sadje kuhamo v steklenicah in neprodušno zapremo. Tudi s sušenjem napravimo sadje dalje časa užitno, ker mu odvzamemo vlago, ki je potrebna za obstoj in razvoj škodljivih organizmov.

Sadje lahko pohranjujemo tudi v alkohol, octu, slani in sladkorni vodi. Seveda vse to v primerno zaprti posodi. Potem je lahko prekuhamo v mezgo ali marmelado, ali je na kak drug način spremenimo (v pijačo - sadjevec), da se nam ne pokvari. Mimo grede omenim še, da uporabljajo danes tudi kemična sredstva za konserviranje sadja, ki pa za domačo rabo ne pride v poštev.

Vinogradništvo.

Dr. Peter Vallig:

LETOŠNJI VINSKI PRIDELEK NA GORISKEM.

Spočetka je kazala letošnja letina dobro. Stalno deževno vreme takrat, ko je trla cvetela, in poznejše toče, ki so razbijale posebno briske vinograde, so hudo poškodovale vinograde. Če je bilo leto 1925 slabo vsled nalivov in trtnih bolezni, je bilo letošnje leto v tem oziru še slabše. Strupena rosa in druge bolezni niso sicer letos posebno hudo razsajale, ker je bila temperatura na sploh nizka in ker so vinogradniki vztrajno branili dragoceni trtni pridelek pred njimi. Vsled dežja in toče pa se je pridelek zmanjšal skoro na polovico, tako da znaša letos povprečno 30% manj kakor lansko leto, ko se je pridelalo na Goriskem 115.000 do 120.000 hl. vina. Brda

posebej pa so bila še hujše zadeta, ker znaša pridelek brica letos le polovico onega iz leta 1925. V nekaterih briskih občinah je toča dobesedno vse razbila. Niso redke kmetije, ki pridelajo običajno 100 do 150 hl vina, a letos niti trgale niso.

Gospodarska škoda, ki jo trpijo ti kraji radi tega položaja, je velikanska; občuti se toliko bolj, ker je grozdje njih glavni, če ne edini pridelek. Toča je tako neusmiljeno pokončevala naše vinograde, da so se čutila oblastva prisiljena, priskočiti tepenemu ljudstvu na pomoč: dovolile so za prizadete kraje odpis davkov.

Mesec pred trgatvijo se je vreme nekoliko izboljšalo. Solnčni septembrski in oktobrski dnevi so znatno pripomogli k izboljšanju kakovosti vinskega pridelka. Ker se je bilo bati, da bodo nekateri pričeli prezgodaj s trgatvijo, je kmetij-

ski urad v Gorici določil dogovorno z županstvi, da naj se trgatve ne prične pred 10. oktobra. Ta določba je rodila uspeh. Želeti je, da se slično poskrbi tudi za bodoče.

Ako se oziramo na splošnost, moramo priznati, da je bila letošnja vinska letina na Goriškem, posebno pa v Brdih, ena najžalostnejših, ki se je ljudje spominjajo. Skupen pridelek ne presega 85.000 do 90.000 hl, ki je razdeljen na posamezna okrožja tako-le: Brda 12.000 hl, Vipavsko 52.000 hl, komenska plano-

ta 7000 hl, Furlanija 17.000 hl. Kar se tiče kakovosti, so letošnja vina zadovoljiva; povprečna vsebina alkohola ne zaostaja za ono lanskega leta. Briska vina kažejo 9° in več stopinj, vipavska pa za pol stopinje manj.

Vinski trg pa je miren in mrtev. Ni pravega popraševanja, a tudi pravih ponudb ne še. Stare vinske zaloge so izčrpane. Za letošnjega brca plačujejo 280 do 300 lir za hl, za vipavca pa 250 do 270 lir.

—::—

Poljedelstvo.

Ing. Andrej Čok:

O UMETNIH GNOJILIH.

(Konec.)

Spoznali smo dosedaj glavna svojstva posameznih važnejših vrst umetnih gnojil. Bilo bi sicer še marsikaj zanimivega in važnega napisati o umetnih gnojilih, ali omejiti smo se pač morali na to, kar more pri vsakdanji praksi našega kmeta najbolj zanimati. Mnogo in zelo važnega bi bilo tu na pr. še omeniti o mešanju umetnih gnojil in o splošni rabi mešanic. Omejili se pa bomo pri tem le na par boljših receptov mešanja, ki so se pri nas (posebno na Koprščini) zelo dobro obnesle, in na pravilo mešanja gnojil.

Oboje pa prinašamo tu spodaj pod izvlečkom glavnih podatkov o umetnih gnojilih. Ta izvleček naj služi kot praktičen pregled in navodilo našim kmetom pri rabi umetnih gnojil.

I. Dušikasta gnojila.

1. Čilski soliter z 15—16 %. Trosimo ga na list; na 1 ha 150—250 kg letno v dveh obrokih.

2. Žveplenokisli amonijak (amonijev sulfat) z 20—21 %. Trosimo ga ob setvi na travnik zgodaj spomladi; na 1 ha 130—200 kg letno.

3. Apneni dušik (kalcijev cijanamid) z 13 %. Trosimo ga pred setvijo! na 1 ha 200—300 kg letno.

NB. Dušik da rastlinam mnogo zelenja z močno raščo.

II. Fosforna gnojila.

1. Superfosfat s 14/16, 15/17 itd. % fosforne kisline. Trosimo ob setvi navadno, na travnike zgodaj spomladi; na 1 ha 400—600 kg letno.

2. Thomasova žindra 14—20 %. Trosimo jo na močvirna tla in kisle zemlje in sicer na polje pred setvijo, na travnike pa jeseni; na 1 ha 10 do 15 stov za 3 do 4 leta.

NB. Fosforna kislina močno vpliva na bogat razvoj cvetja in plodu, posebno žila.

III. Kalijeva gnojila.

1. Kajnik in silvint s 13—15 % kalijevega okisa. Trosimo ga navadno jeseni; na 1 ha 10—12 kvintalov za 2 leti.

2. Kalijeva sol s 30/32 ali 40/42 %. Trosimo jo ob setvi na travnik zgodaj spomladi; na 1 ha 200—300 kg letno.

3. Kalijev sulfat z 48/50, 58/60 %. Trosimo ga raje na apneno zemljo, in krompirju ter tobaku ob setvi; na 1 ha okrog 150 kg letno.

NB. Kalij močno pospešuje razvoj in zdravje rastlin ter jih napravlja plodovite z velikimi plodi.

IV. Apnena gnojila.

Živo apno kakor tudi lapor trosimo že jeseni pred oranjem. Količina je odvisna od potrebe zemlje in od razpo-

ložljivih gmočnih sredstev. Najbolje je zboljšati zemljo za kakih 10 let z dodatkom okrog 50 kvintalov apna na 1 ha.

NB. Apno kot gnojilo pospešuje rasto rastlin in krepi njihove posamezne dele.

* * *

Danes ve že vsak kmetovalec, da potrebujejo rastline k svojemu uspevanju raznih hranilnih snovi. Kakor ne more živeti človek ob samem kruhu ali ob samem mesu, tako tudi rastlini ne zadoštuje sama fosforna kislina odnosno superfosfat, ali pa sam čilski soliter. Ako hočemo, da bo človek zdrav in da bo lahko delal, jesti mora kruh, meso in zelenjavo. Vrh tega se mu zraven vode včasih prav dobro prileže tudi kozarček vina. Tako je tudi z rastlino. V zemljo, to je v skledo rastline, moramo dati vseh potrebnih snovi. Vsi ljudje pa nimajo enakega okusa in tako je tudi z rastlinami. Da bodo pa rastline dobro obrödile, pripravili jim bomo jed mešanico gnojil po njihovem okusu.

Navadno trosimo:

Travnikom v nižinah: za 2 leti jenski thomasove žlindre 800 kg, kalijeve soli 40% 300 kg in posebej apnenega dušika 400 kg.

Travnikom na rebrih in gričih: letno zgodaj spomladi superfosfata 400 kg, kalijeve soli 40% 200 kg in žveplenokislega amonijaka 150 kg.

Deteljiščem in lucerni: za 3 leta ob selvi superfosfata ali thomasove žlindre 1200 kg, kalijeve soli 40% 500 kg, poleg domačega gnoja pri oranju 200 stotov.

Krompirju, pesi in paradižnikom: pri oranju superfosfata 500 kg, kalijeve soli 40% 200 kg in žveplenokislega amonijaka 150 kg.

NB. Ta mešanica je dobra tudi za vinograd in za sadno drevje.

Žitu in koruzi: pri oranju superfosfata 600 kg, kalijeve soli 40% 200 kg in žveplenokislega amonijaka 150 kg, ali mesto žveplenokislega amonijaka čilskega solitra v dveh obrokih 180 kg.

Če smo pognojili rastlinam prej močno z domačim gnojem, lahko odpa-

de trošnja kalijeve soli in dušika, superfosfat pa moramo trositi na vsak način. (Gnojenje s samim domačim gnojem brez superfosfata lahko primerjamo s pečenim govejim mesom brez masti). Gnojila lahko trosimo na široko ali pa samo v vrste.

Mešanje gnojil.

Pri pripravi mešanic oziroma pri mešanju gnojil je pa potrebna pozornost. Kakor zgubi na pr. vino zmešano s pivom svoj okus in kakor postane mleko mešano z vinom lahko škodljivo, tako bi bila tudi nekatera gnojila skupaj zmešana brez učinka. V želodcu odnosno v zemlji se pa že sme to polagoma samo mešati.

Ker vzorca za mešanje gnojil radi tehničnih težkoč nam ni mogoče danes priobčiti, veljaj pri mešanju gnojil v glavnem naslednje pravilo: Izrecno kislih gnojil z izrecno lugaštimi (trpkimi) gnojili ne smemo nikoli mešati. Ostala gnojila pa mešajmo najbolje le tik pred trošenjem ali par dni poprej.

Izrecno kisl gnojila so:

Hlevski gnoj, gnojnica, žveplenokisl amonjak, kalijev sulfat in superfosfati.

Izrecno lugaš gnojila pa so:

Apno, thomasova žindra, apneni dušik in norveški ali apnenski nitrat.

* * *

Ponavljamo, kar je bilo ob priliki že omenjeno, da se pri tej razpravi o umetnih gnojilih nismo mogli spuščati preveč v podrobnosti. Kar smo napisali tu, veljaj v glavnem kot pravilo. Kakor pri vsakem pravilu tako so pač tudi tukaj možne izjeme, ki imajo to posledico, da učinek večkrat izostane. Največkrat pa napravljajo take izjeme špekulanti — trgovci, ker prodajo kmetu mesto 100 kg čilskega solitra po 180 lir — 50 kg čilskega solitra in 50 kg navadne soli ali kajnita, ki stane jedno četrtino in to mogoče za samih 10 lir manj pri stoletu, nego prodaja pravi, čisti čilski soliter sosednja kmetijska organizacija. V superfosfat nameša tak »špekulant-trgovec« lahko 50% ničvrednega prahu, ki ga je mogoče spoznati edino potom analize.

Radi neuspeha ne smemo torej zgubiti takoj zaupanja v umetno gnojilo, temveč bo gotovo boljše, če zgubimo zaupanje v onega trgoveca, ki nam je gnojilo prodal.

Ravnaj se po navodilih strokovnjakov, kupuj le pri kmelijskih organizacijah. Izgovora »ni denarja« vesten gospodar ne sme rabiti. Hočeš kravo molzi, daj ji najprej jesti. Najprej žrlve, potem zmaga. »Daj Bogu, kar je božjega in zemlji, kar je njenega!« Iz zemlje črpamo naše življenje, ne okrajajmo je, ampak bodimo ji hvaležni!

—::—

F. G.:

SEJALNI STROJ.

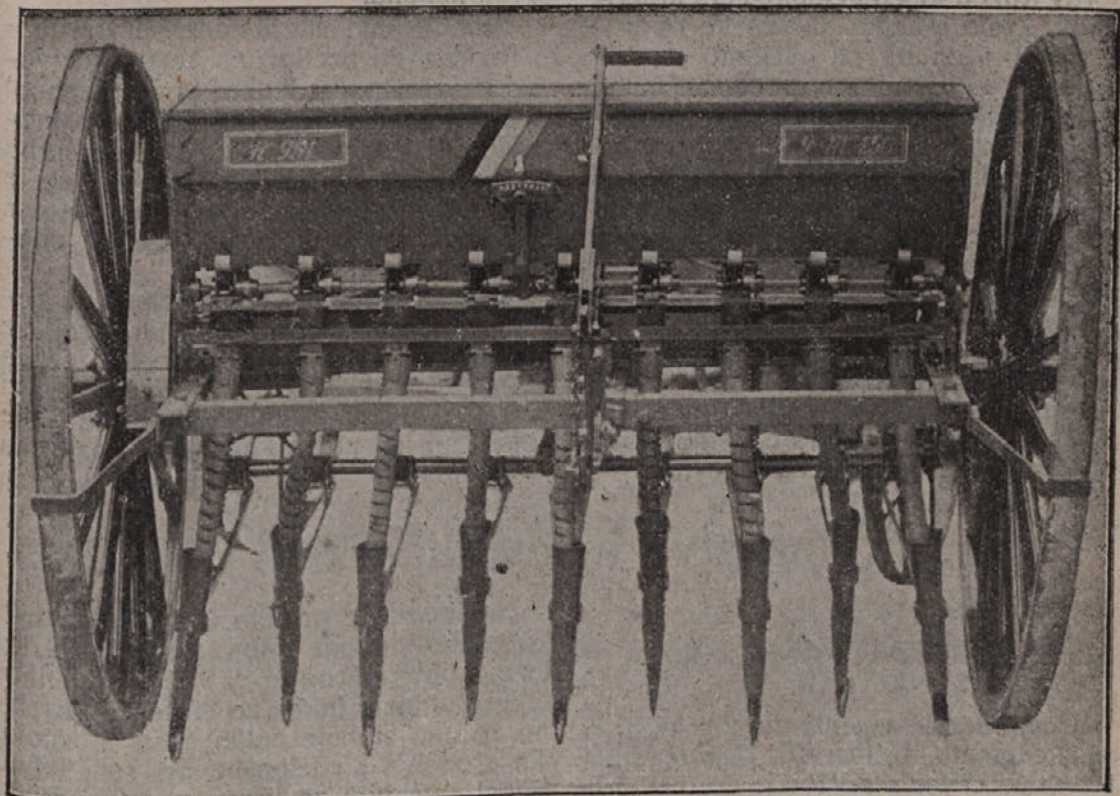
Pridelovanje žita se mora opirati na popolno obdelovanje zemlje, na pravilno in celo gnojenje ter na uporabo le

izbranega semena, ki ga je treba izročiti materi zemlji na primeren način, da se tako čimbolj dvigne pridelek.

In ravno na sejanje žilnega semena se poklada pri nas še vedno premalo pažnje. Sejanje z roko, kar na čez, se je v vseh kmelijsko naprednih deželah, seveda na večjih obratih, že preživelo. Danes imamo izborne sejalne stroje, ki popolnoma nadomeščajo tudi pri tem prevažnem poslu človeško, ročno delo. Ne le to! Še več!

Radi poznejšega negovanja žitnih nasadov je priporočljivo, da je žito sejano v lepe ravne vrste, ki so vse enakomerno oddaljene od sebe. Z roko je to težko doseči, dosežeš pa to prav lahko s sejalnimi strojem, ki je enako porabljiv na planem, ravnem svetu, kakor v višjih, hribovitih legah.

Da prihraniš s sejalnimi strojem mnogo na času in ročnem delu, je samo

Večji sejalni stroj.

ob sebi umljivo. A tudi na množini semena dobiš s sejalnimi strojem lep prihranek. Poskusi so dokazali, da znaša ta prihranek na hektarju zemljišča (10.000 m²) 75 kg, pridelek pa na istem obsegu je 256 kg večji. Iz teh dveh številk mora vsakdo spoznati velik pomen sejalnega stroja.

Pričujoča slika nam kaže sejalni stroj večjega sestava. V prometu pa so stroji raznih velikosti, tako da si more tudi majhna kmetija priskrbeti sejalni stroj, primeren svoji potrebi. Ugodnosti so že take, da kaže, ako ne zmore en sam posestnik nabave stroja, večji skupini, ga kupiti.

— :: —

— r —:

SADNA MEZGA IN MARMELADA.

Mezga je način konserviranja sadja, ki je prav priprost in cen, da se ga lahko posluži vsak, ker ne zahteva nobenih priprav (razen lonca in kuhalnice) ne dodatkov. Zrela jabolka ali hruške operemo v čisti vodi ter jih očistimo neužitnih delov, to je gnilobe, peclja in muhe ter peščišča. Ko smo s tem gotovi, denemo razrezana jabolka v primerno posodo in dolijemo malo vode, da se pri kuhanju ne pripalijo. Med neprestanim mešanjem se kuhana jabolka vedno bolj zgoščajo. Ko je lvarina tako zgoščena, da odpadajo od kuhalnice cele kepe, tedaj je mezga kuhana. Še vročo mezgo spravimo v lončeno, oziroma stekleno posodo s širokim vratom, katero moramo prej segreti, da ne počí. Ko je posoda napolnjena, raztopimo čistega čebeljega voska ter ga vlijemo previdno na

vrh mezge za pol cm na debelem. S tem zabranimo dostop raznim škodljivim vplivom; nato zavežemo še posodo s pergamentnim papirjem, katerega smo prej namočili v vodi, da se potem dovolj napne.

Mesto da bi rabili vosek, lahko denemo posode z mezgo v krušno peč, ko smo kruh iz nje vzeli, da se na površju mezge stvari skorja, potem zavežemo posode s pergamentnim papirjem.

Na ta način lahko vkuhavamo hruške skupno z jabolki. Češplje za mezgo beremo še-le, ko so pri peclju uvele. Te operemo ter jih razpolovimo in odvzamemo koščico. Izborne mezge dobimo od črešenj, marelic in breskev, ki se vkuhavajo na isti način, kot je že zgoraj opisano.

Da dobimo nekaj okusnejšo mezgo, je na polovico kuhano (še gorko) sadje pretlačiti skozi ne pregosto sito, ter jo potem še dalje kuhati, dokler ni mezga dovolj kuhana.

Vkuhanje marmelade se vrši le s to razliko, da pretlačimo še gorko lvarino skozi sito, ter (kakor je že opisano) pridodamo ob koncu kuhanja še sladkorja. Pri dodavanju sladkorja je treba paziti, da se sladkor ne strdi. Ko se je sladkor raztopil, je marmelada gotova. Sadje za kuhanje marmelade se uporablja isto kot za mezgo.

Ako izdelujemo marmelado iz robidnic, malin, ribeza, ali vrtnih jagod, je tem odstraniti morebitne peclje ter jih oprati in nato surove pretlačiti skozi sito. Pretlačeni omenjeni sadež je dalje kuhati na isti način kot mezgo, oziroma marmelado.

Vrtnarstvo in cvetličarstvo

Ivan Perlot:

ŠE EN NAČIN ZATIRANJA POLŽEV NA VRTU.

Gospodarski vestnik je že pisal o apnu, cementu, soliiru itd. Dobro sredstvo za uničevanje polžev je gotovo moka iz sveže žganega apna in cementa,

le tedaj, če prideja v dotiko z njih kožo. Radi tega je treba trositi zjutraj, ko ležejo polži okrog in ni več rose. Mladi polži poginejo takoj, za stare je potrebno še eno sipanje nekaj časa pozneje. Ta sredstva so uspešna pri suhi letini. Slišal sem tudi za prav izborno sredstvo. V majhne skodelice, ki jih zakop-

ljemo zvečer do vrha v zemljo, nalijemo za prst piva. Polži se spuste v te skle-dice in pivo jih umori. Kdo pa ima pivo pri rokah? Nabadanje na dolge igle in še po noči pri luči, kakor se je včasih delalo, je jako zamudno in mučno opravilo.

Poskusil sem v tem deževnem vremenu skozi ves teden, prav lahek in zelo uspešen pripomoček.

Napravil sem po stezicah med lehami kupčke otrobov (približno za eno žlico) po 50 cm vsaksebi. Izvanreden uspeh je bil že prvi večer. Čez dve uri smo šli pogledat. Na vznožju kupčka je bilo vse črno te golazni. Od vseh strani so kar trumoma lezli skupaj in napravili

koli otrob kar cel kolobar. Z malo lopatico smo jih povaljali po otrobih in v lonec z njimi. Naenkrat je bil lonec od 2 l do vrha poln in uro pozneje zopet drugi lonec. Polili smo jih s kropom — končali so. Drugi dan samo en lonec, pozneje vedno manj in zadnji dan, samo par ducatov še, in še ti prav majčkeni.

Nekateri so poskusili trositi otrobi kar naokolo, a ti se razpršijo, pobiranje je težavnejše. Kupčki se lahko vsak dan prenovijo če je treba. Dež ne škoduje mnogo in jih ne odvrča.

Priporočam iz lastne skušnje vsem vrtnarjem ta prav jednostaven pripomoček. Ne vem si pa tolmačiti, zakaj polžem ravno otrobi tako dišijo?

Davki in pristojbine.

France Gorkič:

PRISTOJBINSKI NADOMESTEK.

Pristojbinski nadomestek ali ekvivalent je davek, ki ga poznamo že iz prejšnjih časov. Saj so ga med drugimi plačevale vse naše občine, ki so kaj posedovale, ter tudi razne cerkvene uprave. Danes pravijo temu davku »la tassa di mano morta«. Naj torej nikogar ne straši to ime, ker je le nova označba za staro stvar. Pristojbinski nadomestek, ekvivalent ali tassa di mano morta je v bistvu eno in isto.

Bistvo pristojbinskega nadomestka.

V vsakdanjem življenju je tako urejeno, da nepremična (in tudi premična) imovina (zemlja, stavbe), stalno menja svoje lastnike, bodisi vsled nakupa in prodaje, bodisi vsled podaritve bodisi vsled dedovanja. Pri vseh prehodih lastništva, ki se zaznamujejo v zemljiški knjigi mora kupec, dedič ali obdarovaneec, to je novi lastnik plačati predpisano pristojbino, pri pogodbi, vknjižbi, itd. In da se ti prehodi lastništva vršijo stalno in redno, vemo vsi.

Drugačen pa je položaj pri javno-pravnih in sličnih bitjih, kakor so pokrajine, občine, cerkve, dobrodelnih zavodi,

samoštani, bratovščine, razne verske družbe in razne druge javne ustanove. Ako dobijo ta bitja kakšno nepremičnino (in tudi premičnino) v svojo last, jo le težko izpušijo iz rok, je ne prodajo, ne darujejo, dedovati po njih pa tako nikdo ne more. Desetletja in stoletja jo imajo v svoji lasti. Ker je torej prehajanje premoženja pri teh bitjih skoro izključeno, ta bitja ne plačujejo nikakih prehodnih pristojbin za svojo imovino. Da pa država ne bi trpela škode pri tem, je uvedla za taka javna bitja poseben davek »tassa di mano morta«, ki naj ga plačujejo ta bitja mesto dejanskih pristojbin, ki jih morajo plačevati drugi državljani pri prehajanju lastništva od enega na drugega, pri sklepanju tozadevnih pogodb, in pri zaznamovanju tega prehoda v javnih knjigah.

Izmera in plačevanje.

Uprave, ki so podvržene temu davku, morajo plačati 7.20 l. za vsakih 100 lir letnega dohodka vse svoje imovine, za katero bi morali drugi državljani plačati pri podedovanju predpisane pristojbine. Javni dobrodelnih zavodi plačujejo nižan odstotek in sicer le 90 stotink za vsakih 100 lir letnega dohodka. En-

krat pravilno izvršena izmera tega davka velja za dobo petih let; pred potekom te dobe ni popraviljanje in premijanje izmere davka dopuščeno. Šele po preteku te dobe sme davčna uprava kakor tudi prizadeti davkoplačevalec, staviti predloge za morebitno višanje ali nižanje.

Ali so naše zadrage podvržene temu davku?

Za nas je važno posebno vprašanje, kdo je opravičen plačevanja tega davka. Porodilo se je namreč vprašanje, ali so naše zadrage podvržene temu davku ali ne. Nekateri davčni odnosno registrski uradi so bili n. pr. mnjenja, da morajo naše hranilnice in posojilnice plačevati ta davek za svoje nepremičnine in so v tem zmislu, tudi že poslali nekaterim davčne pozive. To naziranje pa je pogrešeno.

Zakon pravi tozadevno med drugim: Prosle so tega davka trgovske in indu-

strijske družbe, kreditne družbe, (società di credito), in zavarovalnice katerekoli oblike.

Videmska finančna intendantca je izrekla, da so naše posojilnice in hranilnice, (tako mi poroča okrajna posojilnica v Idriji) proste tega davka. In mislim, da je smiselno to tolmačenje zakona tudi edino pravo. Ravno tako bodo proste tega davka tudi razne naše pridobitne zadrage, ker jih prav lahko smatramo za trgovske odnosno industrijske družbe. Saj je položaj enak, kakor pri denarnih zadrugah. Tako bi bile torej najbrže vse naše zadrage katerekoli oblike oproščene davka »tassa di mano morta«. Če bi pa katera zadruga dobila tozadevni predpis davka naj pravočasno ugovarja, da se pomoča po pravi.

Spričo gorenjega pojasnila smatram, da je nadaljno razpravljanje o predmetu nepotrebno.

—:—

Gospodarski koledar.

Poljedelstvo: Kdor ni še preoral praznih, za spomladanske setve določenih njiv, naj ne odlašaja in stori to, ko vreme dopušča in dokler ne zmrzne zemlja v gornji plasti. Čimbolj se zemlja obrača, več nam vrača. Nobeno obračanje zemlje s plugom pa ne donaja toliko koristi kakor jesensko ali predzimsko. Zorana zemlja navzame čez zimo dovoljno vlage tudi v globokejši plasti, ki pride prav **posebno v slučaju suše**. Mraz zorano zemljo pretrese, kepe zdrobi in zrahlja. Kdor zorje že jeseni ali pred zimo svoje njive, opravlja spomladi mnogo lažje vse obdelovanje nego oni, ki pušča svoje njive čez zimo nezorane. — Vse poljsko orodje, ki ga čez zimo ne rabiš, dobro očisti in shrani v suh prostor. Mokrota in vlaga škoduje orodju — leseni deli začnejo gniti, železni pa rjaveti. Pokvarjeno in polomljeno orodje popravi.

Živinoreja: Prvi mraz je tu. Ob nastopu mraza je treba posvetiti živini posebno pažnjo in skrb. Važno je, da so hlevi in svinjaki topli. V mrzlih prostorih potrebujejo živali več hrane in nam donajajo manj dohodkov. Primerna hlevska gorkota za vso živino znaša povprečno 15° C, prenizka je, če znaša manj ko 11° C, previsoka pa, če znaša nad 18° C. Da boš vedel za hlevsko gorkoto vsak čas, imej v hlevu na primerenem prostoru toplomer. Poleg primerne gorkote pa je skrbeti, da je v hlevu in svinjaku tudi zdrav in čist zrak. Tudi perutnino zavaruj pred mrazom. Kokoši — v primerno toplem, suhem kurniku in pri primernem krmljenju — začnejo nesti jajca, februarja. — Da se prasiči dobro in hitro spitajo, privošči jim popolen mir, krmi jih redno ob določeni uri s primernimi krmili, ne pokladaj ob vsakem krmljenju enih in istih krmil, da jih ohraniš pri dobrem teku, pokladaj le

neobhodno potrebno množino krme, daj jim piti čisto in svežo vodo, skrbi za največjo snago v svinjaku in njegovih posameznih oddelkih.

Travnišlvo: Nadaljuj z brananjem, s čiščenjem maha in gnojenjem. Iz kamenitih in zaraščenih travnikov (pašnikov) počisti kamenje in pa iztrebi nepotrebno grmovje. Kjer je po travniku opaziti mnogo gladeža, ga lahko uničiš, ako stopiš nanj, ga pritisnes v stran in potrosiš nanj nekoliko kalijeve soli, na kar navadno kmalu usahne.

Vrtnarstvo: V tem mesecu bo največ dela s prekopavanjem. Če je zemlja primerno suha, prekopljaj ali preorjaj jo. Tudi za napravo in pripravo zimskih gredic je zdaj najbolj primeren čas. Vrh zimske solate se priporoča napraviti streha iz slame ali sirčja. Streha mora biti odprta proti jugu. Zimski radič, peteršilj in drugo zelenjavo, ki bi lahko trpela vsled mraza in slane, pokrij z listjem, sirčjem ali pa lisnatim vejevjem. Proti hudemu mrazu zavij karde s slamo, kateri se s tem vbelijo in na to prodajo. Pripravi za gredice gnoj in kompost. Rastline o gnojnih gredicah včasih zmerno zalij. V času, ko ne zmrzne, odpri gredice, da pride k rastlinam sveži zrak.

Vinogradništvo: Nadaljuj z delom prejšnjega meseca. Trte lahko obrezuješ, ako ni prehud mraz. Okopavaš jih lahko in gnojiš, če je zemlja suha. Pri okopavanju pazi, da zgornje korenine trlam gladko tik debela odrežeš.

Kletarstvo: Velja skoro isto, kar za prejšnje mesece. Pomni le, da ni do-

bro za vino, ako hraniš v kleti kislo zelje, kislo repo ali kakšen drug tak pridelek.

Čebelarstvo: Čebele in čebelnjak pusti sedaj lepo na miru. Vsled mraza jim ne moreš nič pomagati. Nemir ali razbijanje krog čebelnjaka le škoduje. Pazi pa, da ti umelnega satovja črvi ne končajo, popravi si pokvarjeno orodje in čitaj čebelarske liste. Upaj, da bo prihodnja letina boljša od lefošnje.

Sadjarstvo: Če nisi poškrupil in namazal dreves, da zalreš razne škodljivce, izvrši to čimprej. Ne zabi na gnoj, ki ga drevje potrebuje. Pomni, da brez gnoja ni sadja. Starejšemu drevju gnojimo z gnojem in gnojnicó. Z debel strgajmo mah in lišaje; odstranujmo vodene poganjke, izrezujmo pregoste vrhove, žagajmo bolne in polomljene veje. Sedaj lahko koplješ jame za nove nasade in pripravljaj potrebne kole.

Cvetličarstvo: Snažimo lepotične grme. Pri tem pazimo posebno na to, da odstranimo star les, ki ne da cvetja. Občutljive trajnice pokrijmo z listjem, četega nismo še storili. Enako velja za vrtnice, ker ne vemo kakšno bo vreme. — Lahko še posadimo čebulice hijacint in tulipanov, ako nismo tega še storili v novembru. — Gomolje dalij in begonij moramo redno pregledovati in varovati pred plesnobo. Vlažne gomolje obrnimo narobe in jih potrosimo z ogljenim prahom, ki vsrkava preobilo vlago ter zabranjuje plesen in gnilobo. — Sobne rastline zalivajmo prav malo. Varujmo jih prepiha in pregostega menjavanja toplote. Enakomerna toplota najbolj pri-
sobnim rastlinam.

Vprašanja in odgovori.

Od nekaterih smo dobili vprašanja, ki bi zasluževala več dolgih razprav, ako bi hoteli pravilno odgovoriti. Jasno bo, da takim ne moremo odgovorjati pod pričujočim poglavjem. Po razmerah in prostoru smo prinesli že večkrat cel članek o dotičnem predmetu. Tako bomo delali tudi v prihodnje. Naj torej nikdo ne smatra, da ga omarjamo, ako ni takoj v prihodnji številki odgovora, ki ga želi. Uredništvo se potrudi in rado ustreže, a nekoliko svobode mu pa je le treba pustiti.

Št. 88. — Š. A. Š. — Vi pišete: Na kak način bi pospešil kalenje semen pravih vrtnic ter na kak način in v kakšnem kraju bi seme najugodnejše posejal?

Odgovor: Iz semena pravih vrtnic boste težko vzgojili lepe vrtnice, ki bi jih ne bilo treba cepiti. Ta način pomnoževanja je samo za strokovnjake, ki se

pečajo z izrejo novih vrst. Za vzgojitev divjak pa je bolje rabiti seme od šipka (divjih rož). Seme se stratificira v pesku na toplem mestu. Na splošno pa ni priporočljivo pomnoževanje s pomočjo semen, ker se s polaknjenci dosežejo boljši uspehi. — U.

Št. 89. — J. F. P. — Vi prašate: Mojemu biku se je napravila velika oteklina na desnem stegnu. Pod pritiskom roke se pregiblje. Živinozdravnik se ne more odločiti, da bi to oteklino prerezal. Bojim se, da pritisne kako vnetje. Kaj naj storim, da bika rešim?

Odgovor: Najbrže ima bik oteklino na členku. Operacija na členkih je pri goveji živini silno riskantna stvar, ker se z njo položaj lahko še poslabša. Nastopi običajno po njej gnojno vnetje členov. Sicer pa je težko nam dati pravi odgovor, ako Vam živinozdravnik, ki je oteklino videl in žival zdravil, ne more pomagati.

Št. 90. — I. P. v R. — Vi prašate: Imam poldrugo leto starega psa volčje pasme, ki ima trakuljo. Prosim, kako bi psa mogel ozdraviti?

Odgovor: Psa morate zdraviti z zdravilom »Kamala«. Količina je odvisna od velikosti psa, kar Vam predpiše živinozdravnik, ki psa vidi.

Št. 91. — K. K. — Vi pišete: Imam kravo, ki izredno težko molze. Po zadnjem teletenju je še hujše. Ali je mogoče tu kaj pomagati?

Odgovor: Trda molžnja ima gotovo za vzrok zožanje kanalčkov v siskih, tako da skozi manjše odprtine ne priteka dovolj mleka. Ali ni imela krava bolj mogoče vnetje vimena? Poročajte nam!

Št. 92. — K. K. T. — Vi pišete: Imam kravo, ki se je pred dvema mesecema otelila. Pred približno dvema leti je imela tudi tele. Pri tej prvi nosečnosti se je pojavil na nji nepopolni izstop nožnice, in to proti koncu brejosti. Predno je drugič zanosila, je dobila katar na spolovila od tega tudi ozdravela. Toda v dobi druge nosečnosti se je nepopolni izstop nožnice zopet pojavil in to preje in v povečani meri, dasi je bilo tele ve-

liko manjše od prvega (prvo 60 kg, drugo 35 kg). Krava nima napornega dela; stara je kakih deset let, ter drugače dobra. Ali smem kravo zopet pripustiti k plemenitvi? Ni-li to nevarno z ozirom na naraščajoč izstop nožnice? Ali je morda močnejši izstop nožnice posledica obolenosti na kužnem katarju? Ali pušča kužni katar sploh kake posledice in če, ali so trajne?

Odgovor: Izstop nožnice je neozdravljiv in je posledica ohromelosti mišičevja v nožnici. Imel bi lahko v času, ko izstopa, za posledico izvrženje ali kako hudo vnetje nožnice. Taka krava ni več za plemo, ker obstoja vedno nevarnost izvrženja. Ni izključeno, da bi silnejši izstop iz nožnice ne bil posledica kužnega katarja na spolovilih. Pri kupu in prodaji odgovarja vedno prodajalec za take pogoje.

Št. 93. — P. O. H. V. — Vi pišete: Kedaj, v kateri starosti je najbolj primerno rezali mlade prasičke?

Odgovor: Živinozdravniki so si edini v tem, da je najprimernejša starost za rezanje bodisi prasičkov kakor tudi svinjic, starost dveh mesecev; rezanje pa se lahko vrši v vsakem letnem času, le paziti moramo, da rezane živalice ne trpijo ne preveč mraza in ne prehude vročine.

Št. 94. — O. G. R. — Vi prašate: Kolikokrat na dan naj pokladam domačim zajcem?

Odgovor: To vprašanje ni še rešeno. Razni kunčerejci imajo razna mnenja. Nekateri pokladajo enkrat, drugi dvakrat, zopet drugi trikrat na dan. Po našem mnenju je dobro, ako pokladamo trikrat dnevno. Glavno hrano pa dajmo zajcem zvečer, ker je kunec ponočna žival.

Št. 95. — G. R. V. — Vi pišete: Ali in koliko redilne vrednosti imajo jajčje lupine za živino?

Odgovor: Jajčje lupine vsebujejo mnogo ogljenčevega kislega apna, ki ni škodljivo, temveč je jako potrebno in koristno mladim bitjem, ki rabijo mnogo

apna za razvoj kosti. V ta namen naj se lupine dobro stolčijo ali zmlejejo in naj se v malih količinah mešajo med krmo, ne le perotnini, ampak tudi mladim prašičkom, in telefom.

Št. 96. B. Č. B. — Vi pišete: Imam služnostno pravico po neki poti, ki se nahaja na zemljišču mojega soseda. Sedaj namerava ta pot tako zožati, da mi bo vožnja z vozom, do katere imam od

pamtiveka pravico, po njej onemogočena. Ali more sosed to napraviti?

Odgovor: Lastnik zemljišča ne sme napraviti nikakega ukrepa, ki bi Vam onemogočil prehod po poti ali tudi otežil izvrševanje Vaše služnostne pravice. Če bi se s sosedom ne mogla mirno poravnati in če trpite vsled tega občutno škodo, Vam je prosta pot do tožbe. Seveda velja to le za skrajn slučaj.

Tržne cene.

Vse pod tem naslovom navedene kmetijske potreščine se dobijo z jamčeno dobre v zalogi Kmetijskega društva v Gorici, Via Carducci 6 drugo dvorišče, in pa pri Tržaški kmetijski družbi v Trstu, Via Torre bianca 19. — Kmetovalci, poslužujte se pri nakupovanju blaga teh dveh svojih organizacij.

Fosforna umetna gnojila. — Na sploh je trg mrtev. Za superfosfat so sedanje cene ustaljene do konca letošnjega leta. Popraševanje po blagu, ki je vsled trajnih nalivov v zadnjem mesecu, jako padlo, se bo najbrže dvignilo, ako bo pričeto lepo vreme obstalo. — Tomaževa žlindra se še vedno ponuja po starih cenah.

Dušičnata gnojila. — Trg je neizpremenjen. Tudi glede na čilski soliter ni ničesar novega. Pričakovati je, da bodo v kratkem znane cene za spomladansko dobavljanje. Enako velja tudi za žvepleni dušik.

Modra galica in žveplo. — Kakor drugod, tako je tudi tukaj trg mrtev. Le za žveplo je zanimanje bolj živo.

Orehove tropine. — Popraševanje se množi. Tropine prodirajo tudi v take kraje, v katerih so

jih do sedaj le malo poznali. Cene se držijo, a bi morale malo popustiti, v razmerju s padanjem cen drugemu blagu.

Seno in slama. — Velja isto, kar smo zadnjič rekli. Popraševanje ni preveč živahno. Tudi cene so enake. V notranjosti države se cene menjajo med 55 do 90 lir za 100 kg, za seno 20 do 25 lir za 100 kg.

Vino. — V naših krajih je kupčija mrtva. Za novo vino se čuti pritisk cen navzdol. Malo za služka, malo pridelka, pomanjkanje gotovine vpliva na nižanje potreb na sploh. To se čuti tudi v trgovini z vinom. V notranjosti države ni mnogo drugače.

Živina. — Cene padajo. Ne samo pri nas, tudi drugod. Zaznamovati je istočasno tudi majhno znižanje cen mesu, a pravega razmerja med ceno živine in mesom vendar le še ni.

Med. — Dasi je blaga malo, ni še prave kupčije. Ali vpliva tudi tukaj splošno pomanjkanje na trg?

Vosek. — Ponudba le majhna. Slov. čebelarstva zadruha v Gorici kupuje vosek in ga plačuje do 16 lir za kg po kakovosti.

Gospodarski drobiž.

Uvoz živih čebel v Italijo prepovedan. — Uradni list z dne 27. novembra 1926 št. 274 objavlja odlok ministrstva za narodno gospodarstvo z dne 30. oktobra 1926, ki prepoveduje uvoz živih čebel iz inozemstva v Italijo. Prepoved velja za vse brez izjeme in za vsako obliko, v kateri bi se čebele nameravale uvoziti. Obmejni carinarji in živinozdravniki imajo nalog, da strogo izvršujejo ta odlok, ki je stopil v veljavo z dnem 27. novembra 1926.

Važno za kolarje. — Vsi oni, ki se pečajo z gradnjo ali prodajo vozov za

živalsko uprego, se morajo javili v roku dveh mesecev pristojni prefekturi, da dobijo za izvrševanje te obrti predpisano dovoljenje.

Ne uničujte krto. — Mnogo jih je, ki smatrajo krta za škodljivo žival. Nočejo verjeti, da je korist, ki jo imamo od krta, mnogo večja, kakor morebitna škoda. Vsi poznavalci razmer nastopajo danes odločno v obrambo krta, ker se zavedajo njegove važnosti za uničevanje škodljivih žuželk. Tudi oblastva že deluje v tem smislu. Županstvo v Saticile je s posebnim sklepom prepovedalo

na ozemlju svojega področja lov na krte. Kršiteljem te prepovedi žuga z denarno globo.

Pregledovanje za domač zakol do- ločenih prasičev je obvezno. — Opozar- jamo naše ljudi, ki nameravajo zaklati prasiča doma, da morajo to svojo na- mero javiti pred zakolom pristojnemu živinozdravniku. Kdor bi to prijavo opu- stil, bo kaznovan.

Ječmenove tropine. — Te tropine so za krmo živine dobre, ako so sveže. Najuspešneje se dajo izkoriščati v krajih, ki so v neposredni bližini tovarne proiz- vajanja. Ako so nepokvarjene, vplivajo ugodno na mlečnost krav, katerim jih lahko pokladamo dnevno do 20 kg na glavo. Tudi za pitanje živali so dobro sredstvo.

25 lirski papirnati bankovci zgubijo zakonito veljavo dne 31. decembra 1926. Ne zabite na ta rok!

Pobijanje borovega lubadarja. — Do 31. decembra 1926 morajo biti vsa gnezda tega škodljivca uničena. To delo

morajo izvršiti lastniki zemljišč. Po tem roku bodo oblasiva pregledovala boro- ve nasade. Lastnik zemljišč, kjer so nezda ostala, bo moral plačati stroške uničevanja in povrhu bo še kaznovan.

Odpis davkov. — Vsi, ki so prosili za odpis davkov radi toče in nalivov, morajo do 31. decembra 1926 prijaviti pristojni davkarji poškodovane parcele, pridelek na teh parcelah in koliko bi bi- lo pridelka, ako bi toča oziroma popla- ve ne poškodovale zemljišča.

— :: —

VELIKO DRŽAVNO POSOJILO. — V dosego končne zmage v gospodarski vojni, ki jo je državna uprava z vso od- ločnostjo pričela, spada tudi razpis veli- kega državnega posojila, o katerem pi- šemo v posebnem članku v tej številki. Rok za podpisovanje poteče 18. januarja 1927. Priporočamo, da podpiše vsak po svoji moči to posojilo, da primore vladi do potrebnih sredstev v ozdravljenje težkih gospodarskih razmer!

Ob zaključku.

Z današnjo številko smo zaključili četrty letnik Gospodarskega vestnika. Ob tej priliki čulimo dolžnost, da se za- hvalimo vsem onim, ki so nam šli na ro- ko in pomagali,

Posebno zahvalo smo dolžni Kme- tijskemu uradu v Gorici, ugledni «L'As- sociazione Agraria Friulana» in «La Fe- derazione Agricola» v Vidmu, ki so nam šli na roko pri priobčevanju raznih slik.

Šlo bi predaleč, ako bi hoteli se ime- noma zahvaliti vsem g. sotrudnikom in dopisnikom. V priznanje naj jim bo za- vest, da so s svojim trudom vršili dobro in plemenito delo, ki je že rodilo in bo še rodilo uspehov. Gospodje, ohranite nam naklonjenost tudi v bodoče!

Svoje naročnike pa vabimo, naj nam ostanejo zvesti tudi še naprej in naj nam pridobivajo novih prijateljev.

»Gospodarski vestnik«.

Listnica uredništva in uprave. — Par že stav- ljenih člankov nismo mogli priobčiti v tem let- niku. Naj nam dotični gospodje sotrudniki opro- stijo. Pridejo prihodnje leto na vrsto. — Vsem gg. dopisnikom se prav toplo priporočamo tudi za nadalje.

Zamudniki, ki kljub ponovnim opominom niso še poravnali naročnine, naj napravijo čim- prej svojo dolžnost. Prihodnji številki priložimo poštne položnice, ki naj se porabijo za plačilo naročnine.

Vsem sotrudnikom, naročnikom, čitateljem in sploh vsem prijateljem našega lista želimo blagoslovljene bo- žične praznike in srečno novo leto.

Uredništvo in uprava.

Prva tovarna pohištva na Goriškem

ustanovljena leta 1897.

Če si hočeš priskrbeti z malimi stroški dobro pohištvo,
obrne se na staro tvrdko

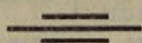
Anton Breščak,

ki ima v zalogi na izbiro popolne sobe, bodisi
fornirane ali iz različnega lesa, od najpreprostejših do
najrazkošnejših.

GORICA - Via Carducci št. 14.

Domače podjetje.

Trpežno delo.

Cene nizke.

„GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom

Gorica, Via Carducci 7, I.

Lastno posloplje. — Križišče tramvaja.

Najstarejši slovenski zavod v Gorici, ustanovljen leta 1883.

Obrestuje navadne **hranilne vloge** po čistih $4\frac{1}{2}\%$. Davek plačuje zavod sam.

Na odpoved **vezane vloge** obrestuje po dogovoru najugodnejše. Sprejema vloge na **tekoči račun**.

Daje svojim članom **posojila** na vknjižbo, menice in zastave, ter jim odvarja **pasivni tekoči račun**.

Uradne ure za stranke od 9-12 in od 15-17.

Ob nedeljah, praznikih in sobotah popoldne je urad zaprt.

Kmetje, kmetijska udruženja!

Umetna gnojila in kmetijske stroje
dobite najbolj po ceni
pri

Federazione Agraria Giuliana
A. S.

CENTRALA

v TRSTU, Via Cesare Battisti 21: telefon št. 25-92
SKLADIŠČE: Ronchi, Cormons, Koper.

Imam na prodaj **500 kolov** $2\frac{1}{2} m$ } **Cena po dogovoru.**
dolgih za napanjanje žice v vinogradu. }

JOGAN FRANC

PEDROVO 105, RIHENBERK (Rifemberga).